

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

NIŽŠÍHO GYMNÁZIA

Zpracován podle RVP ZŠ

Gymnázium J. V. Jirsíka

Název programu

Gymnázium Jana Valeriána Jirsíka

Obor

79 - 41 – K/81

osmileté denní vzdělávání

Obsah

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	5
1.1	NÁZEV:.....	5
1.2	VZDĚLÁVACÍ PROGRAM:	5
1.3	STUDIJNÍ FORMA VZDĚLÁNÍ:.....	5
1.4	ŘEDITEL ŠKOLY:.....	5
1.5	ZÁSTUPCI ŘEDITELE:	5
1.6	VÝCHOVNÝ PORADCE:.....	6
1.7	PREVENCE SOCIÁLNĚ-PATOLOGICKÝCH JEVŮ:.....	6
1.8	Hlavní koordinátor:	6
1.9	PŘEDSEDOVÉ PŘEDMĚTOVÝCH KOMISÍ:.....	6
1.10	ZŘIZOVATEL ŠKOLY:.....	6
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	7
2.1	SILNÉ STRÁNKY:	9
2.2	PŘÍLEŽITOSTI	9
3	CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	10
3.1	ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	10
3.2	PROFIL ABSOLVENTA.....	10
3.3	PODMÍNKY PŘIJETÍ KE VZDĚLÁVÁNÍ NA GYMNÁZIUM	11
3.4	ORGANIZACE MATURITNÍ ZKOUŠKY	11
3.4.1	<i>Organizace společné části maturitní zkoušky.....</i>	<i>12</i>
3.4.2	<i>Organizace profilové části maturitní zkoušky</i>	<i>12</i>
3.5	POJETÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	13
3.5.1	<i>Učení</i>	<i>13</i>
3.5.2	<i>Objevování</i>	<i>14</i>
3.5.3	<i>Myšlení a uvažování</i>	<i>14</i>
3.5.4	<i>Komunikace.....</i>	<i>14</i>
3.5.5	<i>Kooperace</i>	<i>14</i>
3.5.6	<i>Práce</i>	<i>15</i>
3.5.7	<i>Adaptace.....</i>	<i>15</i>
3.6	Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu.....	15
3.7	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	17
3.8	STRATEGIE PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ	22
3.9	PODPORA ŽÁKŮ A STUDENTŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	22
3.10	ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	23
3.11	ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT	23
4	UČEBNÍ PLÁN.....	26
4.1	TABULOVANÝ UČEBNÍ PLÁN	26
4.2	NABÍDKA NEPOVINNÝCH PŘEDMĚTŮ	27
5	VZDĚLÁVACÍ OBLASTI.....	28
5.1	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	28
5.1.1	<i>Český jazyk.....</i>	<i>28</i>
5.1.2	<i>Anglický jazyk.....</i>	<i>40</i>
5.1.3	<i>Německý jazyk.....</i>	<i>46</i>
5.1.4	<i>Francouzský jazyk</i>	<i>54</i>
5.2	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	60
5.3	ČLOVĚK A SPOLEČNOST.....	64
5.3.1	<i>Občanská Výchova</i>	<i>64</i>
5.3.2	<i>Dějepis</i>	<i>72</i>

5.4	ČLOVĚK A PŘÍRODA	82
5.4.1	<i>Zeměpis</i>	82
5.4.2	<i>Fyzika</i>	88
5.4.3	<i>Chemie</i>	96
5.4.4	<i>Biologie a geologie</i>	106
5.5	UMĚNÍ A KULTURA	116
5.5.1	<i>Estetická výchova – hudební</i>	116
5.5.2	<i>Estetická výchova – výtvarná</i>	120
5.6	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE.....	125
5.7	ČLOVĚK A ZDRAVÍ.....	128
5.7.1	<i>Tělesná výchova</i>	128
6	HODNOCENÍ ŽÁKŮ	134
6.1	ZÁSADY PRŮBĚŽNÉHO HODNOCENÍ A HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ NA VYSVĚDČENÍ.....	134
6.2	KRITÉRIA STUPŇŮ PROSPĚCHU	135
6.3	KLASIFIKACE VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU TEORETICKÉHO ZAMĚŘENÍ.....	135
6.4	KLASIFIKACE VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH S PŘEVAHOU VÝCHOVNÉHO ZAMĚŘENÍ	137
6.5	CHOVÁNÍ ŽÁKA SE NA VYSVĚDČENÍ VYJADŘUJE STUPNI:.....	138
6.6	CELKOVÉ HODNOCENÍ ŽÁKA NA VYSVĚDČENÍ:	139
6.7	PODROBNOSTI O KOMISIONÁLNÍCH A OPRAVNÝCH ZKOUŠKÁCH.....	141
6.8	PRŮBĚH A ZPŮSOB HODNOCENÍ VZDĚLÁVÁNÍ PODLE INDIVIDUÁLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PLÁNU	142

1 Identifikační údaje

1.1 *Název:*

Gymnázium Jana Valeriána Jirsíka.

Školní vzdělávací program zpracován podle RVP ZV.

1.2 *Vzdělávací program:*

Vzdělávací program pro nižší stupně víceletého gymnázia.

1.3 *Studijní forma vzdělání:*

denní

Předkladatel:

Gymnázium Jana Valeriána Jirsíka

Fráni Šrámka 23

371 46 České Budějovice

IČ: 60076135

IZO: 060076135

RED_IZO: 600007995

Tel: 387 423 017

Fax: 387 422 315

1.4 *Ředitel školy:*

RNDr. Jaroslav Pustina – M, Fy

Tel: 387 422 640

pustina@gjvj.cz

1.5 *Zástupci ředitele:*

Mgr. Jana Hadravová – M, Fy, IVT

hadravova@gjvj.cz

Mgr. Jan Ptáčník – M, Fy

ptacnik@gjvj.cz

Tel: 387 200 056

1.6 Výchovný poradce:

Mgr. Romana Baštářová – M, Bi

1.7 Prevence sociálně-patologických jevů:

Mgr. Jana Hadravová – M, Fy, IVT

1.8 Hlavní koordinátor:

Mgr. Jan Ptáčník – M, Fy

1.9 Předsedové předmětových komisí:

Český jazyk	Mgr. Ilona Gottwaldová
Anglický jazyk	Mgr. Jana Dvořáková
Německý jazyk	Mgr. Adéla Schacherlová
Dějepis, zákl. spol. věd	Mgr. Dana Šimečková
Matematika	Mgr. Dana Kabelová
Fyzika	Mgr. Jan Ptáčník
Chemie	Mgr. Jana Schmidtmayerová
Biologie	Mgr. Helena Kubíčková
Zeměpis	Mgr. Lenka Říhová
Tělesná výchova	PaedDr. Václav Baštář
Výpočetní technika	Mgr. Jana Hadravová
Estetická výchova	Mgr. Eliška Polívková

1.10 Zřizovatel školy:

Jihočeský kraj
U Zimního stadiónu 1952/2
370 76 České Budějovice
Tel: 386 720 111

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2013

Podpis ředitele školy:

LS

2 Charakteristika školy

Škola se nachází nedaleko centra města v secesní historické budově z roku 1903. Je dobře dosažitelná MHD. Jedná se o uzavřený komplex, na jehož dvoře jsou vybudovány volejbalové kurty. V přístavbě jsou umístěny šatny, nad nimi počítačové učebny a v půdní vestavbě učebny hudební a výtvarné výchovy. Pro žáky školy je zajištěno stravování ve školní jídelně Střední integrované a vyšší odborné školy hotelové vzdálené asi 100 m od budovy školy ve Šrámkově ulici. Ubytování škola žákům nezajišťuje. Během vyučování je žákům k dispozici školní bufet.

Škola má celkovou kapacitu 264 žáků nižšího gymnázia, celková kapacita školy je 561 žáků. Ve čtyřletém studiu má škola 9 tříd, v osmiletém studiu má škola 8 tříd.

Pedagogický sbor má v současné době přes 40 vyučujících všeobecně vzdělávacích předmětů se 100% aprobovaností. Výchovným problémům se na škole věnuje výchovný poradce, na škole také působí asistent pedagoga a koordinátor prevence sociálně-patologických jevů. Pedagogický sbor je stabilizovaný a genderově i věkově vyvážený.

V dikci Školského zákona zajišťuje škola výchovně vzdělávací činnosti, výchovné poradenství, technické, ekonomické a personální činnosti, související s výchovně vzdělávací prací a provozem.

Do všech studijních cyklů se konají přijímací zkoušky podle platných vyhlášek pro přijímání uchazečů na střední školy.

Kromě 17 kmenových učeben jsou na škole odborné učebny chemie, fyziky, biologie, výtvarné výchovy a hudební výchovy a moderně vybavené laboratoře chemie, fyziky (2x), biologie, cizích jazyků (2) a výpočetní techniky (2).

Kromě důrazu na znalosti ve všeobecně vzdělávacích předmětech je kladen důraz na jazykové znalosti, na znalost práce s počítačem a možnost seznámení s moderními trendy v ekonomii. Tomu slouží především výuka v předmaturitním a maturitním ročníku v systému volitelných předmětů.

Pro podporu výuky cizích jazyků udržuje kontakty s gymnázii v Chamu, Simbachu, a Drážďanech (Německo). Dále zajišťujeme pro žáky (komerčně) jazykový pobyt ve Velké Británii. Škola nabízí žákům dále historické poznávací exkurze do Paříže a Říma nebo technickou exkurzi do CERN ve Švýcarsku.

V druhém ročníku osmiletého vzdělávání je zařazen do výuky lyžařský výcvikový kurz.

Na škole je podle Školského zákona zřízena školská rada, která je šestičlenná v poměru dva zástupci zřizovatele, dva zástupci žáků a dva zástupci pedagogického sboru.

Při škole pracuje Sdružení pro podporu Gymnázia J. V. Jirsíka (SRP GJVJ), které podporuje studijní, kulturní a sportovní aktivity a zájmy žáků školy. Finančně se podílí na odměňování nadaných žáků. Správní rada se schází minimálně dvakrát ročně. Spolek rozhoduje o hospodaření s příspěvky od rodičů žáků školy. Rodiče jsou na třídních schůzkách pravidelně informováni o nakládání s finančními prostředky spolku.

Na základě provedené SWOT analýzy školy, na níž se podíleli všichni vyučující lze naše gymnázium dále specifikovat následujícími charakteristikami.

2.1 SILNÉ STRÁNKY:

- VÝBĚROVÍ ŽÁCI
- APROBOVANOST A VYSOKÁ PROFESIONALITA PEDAGOGŮ
- TRADICE A RENOMÉ ŠKOLY
- DOBRÉ VZTAHY MEZI PEDAGOGY
- SPOLUPRÁCE S PEDAGOGICKOU FAKULTOU
- NABÍDKA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT
- VYBAVENÍ VÝPOČETNÍ TECHNIKOU PRO UČITELE I ŽÁKY
- NÁVAZNOST UČIVA – VYUČUJÍCÍ ZNAJÍ LÁTKU NAVAZUJÍCÍHO VYŠŠÍHO GYMNÁZIA
- VE SBORU JSOU MUŽI

2.2 PŘÍLEŽITOSTI

- VÝMĚNNÉ POBYTY A AKCE
- SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI – VÝUKA I V JINÉM PROSTŘEDÍ (EIC, KNIHOVNY, FAKULTY)
- SPONZOROVÁNÍ, DARY – VĚTŠÍ ZAINTERESOVANOST RODIČŮ NA CHODU ŠKOLY
- ZAPOJIT SE DO SYSTÉMU GRANTŮ (KRAJ, MŠMT)
- DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ
- PREZENTACE ŠKOLY – POŘÁDÁNÍ AKCÍ PRO JINÉ, SOUTĚŽE, VÝSTAVY, PŘEDSTAVENÍ
- MEDIÁLNÍ PREZENTACE ŠKOLY – REGIONÁLNÍ TISK, ROZHLAS

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

Gymnázium J. V. Jirsíka má všeobecné zaměření. V rámci výuky jsou rovnoměrně zastoupeny předměty přírodovědné, humanitní, technické, jazykové, ale i výchovy (tělesná, estetická). V rámci výuky cizích jazyků nabízí škola mimo jiné konverzace s roditelým mluvčím.

- Nová strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě.
- Celoživotní učení
- Základní vzdělávací úroveň stanovená pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání
- Pedagogická anatomie škol a profesní zodpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání
- Organizační uspořádání vzdělání v nižším gymnáziu
- Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu osmiletého gymnázia.
- Vzdělávání v osmiletém gymnáziu se člení na nižší a vyšší stupeň:
- Nižší stupeň je tvořen prvními čtyřmi ročníky osmiletého gymnázia.
- Vyšší stupeň je tvořen posledními čtyřmi ročníky osmiletého gymnázia.

3.2 Profil absolventa

Gymnázium J. V. Jirsíka své žáky vzdělává tak, aby jeho absolventi byli schopni orientovat se v běžném životě a aktivně se účastnit společenského, kulturního a politického dění nejen ve svém regionu, aby byly sociálně zralí a byli si vědomi svých práv a povinností a ctili demokratické principy fungování společnosti.

Absolvent by měl umět komunikovat ústně, písemně i pomocí ICT, a to jak v mateřském, tak i alespoň ve dvou cizích jazycích, a prakticky používat ICT při své práci i pro své vzdělávání.

Absolvent čte s porozuměním textu a umí si z něj vybrat, co je pro něj důležité. Měl by být schopen samostatně se učit a řešit úkoly. Nejde nám o detailní encyklopedické znalosti, ale o to, jak se absolventi dovedou postavit k problému, obhájit si vlastní názor a nemít strach říci jej nahlas. Absolvent našeho gymnázia by se měl orientovat v základech různých oborů, aby si mohl vybrat studijní zaměření ve vyšších ročnících gymnázia a následně povolání podle svých zájmů a schopností.

3.3 Podmínky přijetí ke vzdělávání na gymnáziu

- Do prvního ročníku nižšího stupně osmiletého gymnázia se přijímají uchazeči, kteří úspěšně ukončili pátý ročník základní školy a při přijímacím řízení splnili podmínky pro přijetí. Přijímací zkouška je konána z předmětů matematika a český jazyk, jejich obsah stanovuje CERMAT.
- Do prvního ročníku čtyřletého gymnázia se přijímají uchazeči, kteří úspěšně ukončili devátý ročník základní školy a při přijímacím řízení splnili podmínky pro přijetí. Přijímací zkouška je konána z předmětů matematika a český jazyk, jejich obsah stanovuje CERMAT.
- Přijímací zkoušky se konají písemně v určených termínech podle platné legislativy. Svým obsahem nepřekračují vzdělávací obsah RVP ZV. Zákon stanoví základní podmínky přijímání žáků do gymnázia a hlavní zásady pro organizaci přijímacího řízení.
- Prospěch ze ZŠ se započítává, žák může dostat pomocné body za umístění na předmětových soutěžích a olympiádách.

3.4 Organizace maturitní zkoušky

- Vzdělávání na gymnáziu se ukončuje maturitní zkouškou. Dokladem o dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce, které je opatřeno doložkou o získání příslušného stupně vzdělání.
- Účelem maturitní zkoušky je ověřit, jak žáci dosáhli cílů vzdělávání stanoveným školním vzdělávacím programem, zejména prověřit úroveň klíčových vědomostí, dovedností a postojů žáka, které jsou důležité pro jeho další vzdělávání nebo výkon povolání nebo odborných činností.
- Maturitní zkouška se skládá ze společné a profilové části. Žák střední školy získá vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky. Dokladem o vykonání maturitní zkoušky je vysvědčení

o maturitní zkoušce. Konkrétní způsob realizace maturitní zkoušky stanovuje školský zákon a vyhláška ministerstva.

3.4.1 Organizace společné části maturitní zkoušky

- Organizace maturitní zkoušky se řídí Školským zákonem v platném znění a příslušnou vyhláškou MŠMT.
- Cizím jazykem ve společné části maturitní zkoušky je jazyk anglický, německý, francouzský nebo ruský.

Volitelnou zkoušku ve společné části maturitní zkoušky skládají žáci volitelně z předmětů Matematika nebo Cizí jazyk.

3.4.2 Organizace profilové části maturitní zkoušky

- Žák musí absolvovat v profilové části maturitní zkoušky tři volitelné zkoušky z různých předmětů organizovaných školou. Dvě zkoušky ústní před zkušební maturitní komisí. Jedna formou vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí.
- Ústní maturitní zkoušku v profilové části lze skládat pouze z povinných předmětů cizí jazyk, dějepis, zeměpis, základy společenských věd, matematika, fyzika, chemie, biologie, informatika a výpočetní technika, estetická výchova hudební, estetická výchova výtvarná.
- V profilové části může žák vykonat zkoušku z jiného cizího jazyka než z cizího jazyka, ze kterého skládal zkoušku ve společné části maturitní zkoušky.
- Jednu povinnou zkoušku konanou z cizího jazyka lze nahradit výsledkem úspěšně vykonané standardizované zkoušky podle školského zákona a vyhlášky č. 177/2009 Sb. v platném znění, dokládající jazykové znalosti žáka na úrovni B2 nebo úrovni vyšší podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Úspěšné vykonání zkoušky musí být doloženo jazykovým certifikátem.
- Obhajobu maturitní práce lze konat z volitelných předmětů zařazených do školního vzdělávacího programu konverzace v cizím jazyce, seminář a cvičení z matematiky, seminář a cvičení z fyziky, seminář a cvičení z biologie, seminář a cvičení z chemie, seminář z psychologie, seminář z filozofie, kapitoly ze zeměpisu, kapitoly z dějepisu, informační

technologie, programování, společenskovední seminář, dějiny umění, dějiny hudby, literární seminář, literatura a komunikace, ruský jazyk a deskriptivní geometrie.

- Žák může vykonat nejvýše dvě nepovinné maturitní zkoušky, pro které platí stejná pravidla jako pro volitelné zkoušky v profilové části maturitní zkoušky.

3.5 Pojetí školního vzdělávacího programu

Základní vzdělávání musí být užitečnou službou občanům a má reflektovat i jejich očekávání a individuální potřeby. Takového cíle nelze dosáhnout, aniž by se změnilo tradiční chápání funkcí školy. Posláním školy v takovém případě nemůže být pouhé zprostředkování sumy vědomostí a zkoušení žáků z faktografických přehledů.

V našem pojetí je škola místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení.

Takto formulovaný obecný koncepční záměr školního vzdělávacího programu vychází z přesvědčení, že kvalita vzdělávací služby školy nemá být primárně posuzována podle tradičně chápaných tzv. vzdělávacích výsledků. Za tyto výsledky bývají nezdůvodněně považovány pouhé faktografické znalosti žáků zjišťované testováním.

Naší prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se děti s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostávají nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě v 21. století. V rámci procesu vzdělávání se věnujeme mimo jiné následujícím kompetencím:

3.5.1 Učení

Být schopen vzít v úvahu zkušenost,

dávat věci do souvislostí,

organizovat svůj učební proces,

být schopen řešit problémy,

být zodpovědný za své učení.

3.5.2 Objevování

Získávat informace z různých zdrojů a posoudit jejich věrohodnost,

zvažovat různé zdroje dat,

radit se s lidmi ze svého okolí,

konzultovat s experty,

vytvářet a pořádat dokumentaci.

3.5.3 Myšlení a uvažování

Chápat kontinuitu minulosti a současnosti,

nahlížet aspekty rozvoje společnosti kriticky,

být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace,

účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor,

vnímat politický a ekonomický kontext při vzdělávání a práci,

hodnotit sociální chování související se zdravím, životním prostředím,

vnímat hodnoty umění, literatury atd.

3.5.4 Komunikace

Rozumět a domluvit se, číst a psát ve více jazycích,

být schopen prezentovat, mluvit na veřejnosti,

obhajovat a argumentovat vlastní názor,

naslouchat a brát v úvahu názory druhých,

vyjadřovat se písemnou formou,

rozumět grafům, diagramům a tabulkám.

3.5.5 Kooperace

Být schopen spolupráce a práce v týmu,

činit rozhodnutí,
řešit konflikty,
posuzovat a hodnotit,
navazovat a udržovat kontakty.

3.5.6 Práce

Vytvářet projekty,
brát na sebe zodpovědnost,
přispívat k práci skupiny a společnosti,
organizovat svou vlastní práci,
projevovat solidaritu,
ovládat matematické a modelové nástroje.

3.5.7 Adaptace

Využívat informační a komunikační techniky,
být flexibilní při rychlých změnách,
nalézat nová řešení, být houževnatý v případě obtíží.

3.6 Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu

Hlavní důraz ve své vzdělávací práci klade škola na komunikaci, kooperaci a práci s informacemi. Základem programu naší školy je přechod od školy transmisivního typu ke škole typu konstruktivního.

Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení.

Podpora dětí k učení se:

Vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení.

Vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě.

Využívat informační a komunikační prostředky a technologie.

Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy.

Samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti.

Uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy.

Volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací.

Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.

Formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Naslouchat jiným a porozumět jim.

Obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých

Spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu.

Aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných.

Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

Mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti.

Schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných.

Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.

Schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný.

Schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních.

Používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných.

Dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Vnímat kulturní i historické dědictví jako významný fenomén.

Být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Rozvíjet své podnikatelské myšlení, orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání.

3.7 Výchovné a vzdělávací strategie

Strategie naplňování klíčových kompetencí

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváříme ucelený obraz světa. Žákům jsou předkládány takové úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, Internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků.

Žák:

- samostatně řeší problémy
- umí si vyhledat informace (Internet, literatura...)
- zvládá samostatnou práci s odbornou literaturou
- umí hledat souvislosti mezi poznatky a umí systematizovat je
- přistupuje k informacím kriticky
- uplatňuje myšlenkové operace (analýza, syntéza...)
- dokáže obhájit svůj názor
- umí se adekvátně rozhodnout v kritických situacích
- dokáže se postavit za svůj názor
- nese zodpovědnost za svá rozhodnutí
- dokáže se chovat v týmu
- má odbornou kompetenci
- rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o něm a o způsobu řešení

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Hlavními strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků.

Žák:

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly
- organizuje si učení, odlišuje podstatné od nepodstatného

- samostatně pozoruje, experimentuje, vyhodnocuje
- samostatně vyhledává potřebné informace z různých zdrojů
- chápe význam poznání i formálního vzdělání
- je ochoten se učit
- dokáže najít optimální způsob učení (sobě vlastní)
- najde si (nebo má) svou motivaci k učení

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, v komunitních kruzích, při zpracovávání školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů.

Žák:

- naslouchá promluvám jiných lidí
- formuluje a obhajuje své názory
- přijímá protiargument
- je schopen svůj názor prosadit, když je přesvědčen o správnosti svého názoru
- přemýšlí a diskutuje
- dbá na formu komunikace a její společenská pravidla
- ovládá dobře komunikační prostředky a rozumí jim
- umí komunikovat verbálně, nonverbálně
- jazykový projev umí přizpůsobit konkrétní situaci, ovládá spisovný jazyk
- nepřizpůsobuje se nízké jazykové úrovni
- adekvátně reaguje
- uplatňuje logické myšlení
- ovládá komunikační technologie
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření pozitivních vztahů s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální budujeme formami sociálního učení. Snažíme se děti zapojit do organizace činnosti školy (školní parlament a třídní i ročníkové komunitní kruhy). V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role.

Žák:

- přispívá k diskusi v malé skupině (i ve velké)
- spolupracuje s ostatními
- je ohleduplný názoru druhých
- je zdravě sebevědomý
- srozumitelně se vyjadřuje
- pomáhá druhým (slabším)
- chrání slabé
- umí se rozhodovat
- přijímá kritiku
- dokáže povzbudit ostatní
- je kamarádský
- chrání přírodu a zvířata
- zná svá práva a prosazuje je (přiměřená asertivita)
- dokáže se podřídit většině, přijmout kompromis

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamování žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Mimo jiné k tomuto je využívána spolupráce se školami v zahraničí.

Žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí
- respektuje a ctí starší lidi
- umí naslouchat názorům druhých

- chrání majetek nejen svůj, ale i druhých
- jedná zodpovědně vůči sobě i druhým
- zná a dodržuje základní pravidla společnosti
- chrání přírodu a zvířata
- pomáhá druhým
- má dobrý vztah ke své vlasti (patriotismus)
- chrání zdraví své i ostatních
- dokáže prosazovat své názory a práva
- uvědomuje si své občanské povinnosti
- rozumí pojmu „multikulturalismus“ a umí ho kriticky rozebrat (menšiny, rasy, náboženství)

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si důležitosti znalosti pracovních postupů a dovednosti používat pracovní nástroje v nejširším smyslu je hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí.

Žák:

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech
- v zájmu své přípravy na budoucnost
- umí vybrat a využít vhodných materiálů, pomůcek a postupů
- umí si stanovit cíl své práce
- dokáže kriticky zhodnotit výsledky své práce
- dokáže se zapojit do práce ve skupině a najít svou roli
- využívá své manuální zručnosti
- má vytrvalost, je cílevědomý, zodpovědný
- váží si práce jiných
- vykazuje samostatnou iniciativu

- umí si zorganizovat práci
- dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce
- dokáže pracovat radostně
- dokáže stanovit podnikatelský záměr a chápe riziko podnikání

3.8 Strategie prevence sociálně patologických jevů

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže na naší škole je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti. Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci s rodiči.

3.9 Podpora žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola umožňuje studium žákům zdravotně znevýhodněným, sociálně znevýhodněným i žákům z odlišného kulturního prostředí.

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Podpůrná opatření spočívají v:

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,

d) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,

e) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,

f) využití asistenta pedagoga,

g) poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených,

h) vytváření bezbariérového prostředí.

Výchovný poradce projednává na základě písemného vyjádření pověřeného pracoviště individuální přístup k těmto žákům s jejich třídními učiteli i ostatními vyučujícími. Jejich práci koordinuje a na jednání pedagogických rad vyhodnocuje výsledky těchto žáků. V případě potřeby včas informuje rodiče a zákonné zástupce těchto žáků.

3.10 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Přístup k nadaným a mimořádně nadaným žákům neuskutečňuje v souladu s ustanovením školského zákona a také je konzultován s příslušným školským poradenským zařízením.

Vzdělávání a výchova mimořádně nadaných žáků vyžaduje od učitele schopnost takové žáky identifikovat a vytvářet pro ně náročné a motivující studijní prostředí. Při výuce jsou uplatňovány metody a formy podporující tvořivé myšlení, pohotovost a samostatnost žáků. Jsou využívány způsoby diferencované výuky a nové organizační formy.

Žáci, kteří v průběhu studia trvale dosahují mimořádných studijních výsledků, jsou důsledně stimulováni k účasti v předmětových soutěžích, studentské vědecké odborné činnosti, projektech aj.

3.11 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí vzdělání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme

je do stávajících vyučovacích předmětů a realizujeme jejich obsah formou aktivit, ve kterých musí žáci používat znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena u vyučovacích předmětů.

Průřezové téma	Oblasti	Zařazení do předmětu
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA		OV 3. r. - 2. pololetí M 1. – 4. r. průběžně
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA	Občanská společnost a škola	OV 1. r. - leden (2 hod.) OV 1. r. - červen (2 hod.)
	Občan, občanská společnost, stát	OV 2. r. - září (1 hod.) OV 2. r. - květen (2 hod.)
	Formy participace občana v politickém životě	OV 3. r. - říjen (1 hod.) OV 3. r. - květen (1 hod.) OV 3. r. - červen (1 hod.)
	Principy demokracie jako formy vlády a způsoby rozhodování	OV 4. r. - září (1 hod.) OV 4. r. - květen (2 hod.) OV 4. r. - červen (2 hod.)
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH		Z 4. r. - 1. pololetí D 4. r. - 2. pololetí
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA		VV 4. r. - 2. pololetí HV 1. - 4. r. průběžně
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA		BI 2. r. - 2. pololetí BI 3. r. - 1. pololetí BI 4. r. - 2. pololetí CH 2. r. - průběžně CH 4. r. - průběžně
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA		ČJ 4. r. - průběžně

Všechna průřezová témata jsou integrována do daných předmětů.

OV – Občanská výchova

Z – zeměpis

D – dějepis

VV – výtvarná výchova

M – matematika

BI – biologie a geologie

CH – chemie

ČJ – český jazyk

HV – hudební výchova

4 Učební plán

4.1 *Tabulovaný učební plán*

Byl sestaven na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní školství, s přihlédnutím k potřebám gymnaziálního vzdělání na naší škole. Při tvorbě byly vzaty v úvahu připomínky a požadavky jednotlivých předmětových komisí. Do plánu byly zapracovány povinné oblasti a průřezová témata.

Vzdělávací oblasti	předmět/ročník	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	5	4	4	4	17
	Anglický jazyk	5	3	3	3	14
	2. cizí jazyk	0	3	3	3	9
Člověk a společnost	Občanská výchova	1	1	1	2	5
	Dějepis	2	2	2	2	8
Matematika a její aplikace	Matematika	5	4	4	4	17
Člověk a příroda	Zeměpis	2	2	2	2	8
	Fyzika	2	2	2	2	8
	Chemie	0	2	2	2	6
	Biologie	2	2	2	2	8
Informační a komunikační technologie	Informační technologie	1	1	1	1	4
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	2	1	2	1	6
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	8
	Součet	30	30	31	31	122

Ze vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** (celkem 11 hodin) je osm hodin zařazeno do vyučovacího předmětu **Tělesná výchova** a zbývající tři hodiny do vyučovacího předmětu **Biologie** (v primě 1 hodina týdně, v tercií 2 hodiny týdně).

Ze vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce** (celkem 4 hodiny) je zařazena jedna hodina týdně v primě do předmětu **Fyzika**, jedna hodina týdně v sekundě do předmětu **Chemie**, jedna hodina týdně v tercií do předmětu **Informační technologie** a jedna hodina týdně v kvartě do předmětu **Občanská výchova**.

4.2 Nabídka nepovinných předmětů

- Sportovní hry
- Sborový zpěv
- Školní orchestr
- Algoritmy a základy programování
- Programování robotů
- Další předměty dle zájmu žáků

5 Vzdělávací oblasti

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět má časovou dotaci pět hodin týdně v primě a čtyři hodiny týdně v sekundě, tercii a kvartě. Výuka probíhá v celé třídě, jedna hodina týdně pak ve třídě dělené na dvě skupiny. Vyučovací předmět český jazyk v sobě zahrnuje tři obory: český jazyk, slohové vyučování a literární výchovu.

Cílem vyučovacího předmětu český jazyk je osvojení gramatických a pravopisných pravidel a schopnost jejich aplikace v písemných i ústních projevech, tvorba různých typů písemných projevů, vytváření kladného vztahu k literatuře, schopnost chápat smysl uměleckých i neuměleckých textů a jejich následné interpretace a v neposlední řadě získání velmi dobrých komunikativních dovedností.

Kromě tradiční formy výuky v učebně jsou cíle vyučovacího předmětu realizovány též formou exkurzí, které jsou vždy tematicky zaměřené k probíranému učivu, a také formou krátkodobých projektů, které jsou motivovány exkurzemi nebo probíraným učivem a žáci na nich pracují většinou ve skupinách.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu Český jazyk

Kompetence k učení:

- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- předkládáme žákům řadu informačních zdrojů s tematikou český jazyk a literatura a vedeme je k jejich užívání
- studijní materiály a zdroje jsou žákům dostupné v dostatečném počtu ve výuce i mimo ni
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich případný pokrok jako důležitý motivační činitel pro jejich další práci
- zajímáme se, jak žákům vyhovuje styl výuky učitelů, popř. používané učební pomůcky (zvláště učebnice)

- vedeme žáky k účasti na různých soutěžích (např. recitační, literární) a olympiádách

Kompetence k řešení problémů:

- zařazujeme do výuky metody, při kterých dochází k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů i z ostatních předmětů, spolupracují na řešení zadaných úkolů a prezentují před ostatními své závěry
- vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů lišících se od jejich vlastních

Kompetence komunikativní

- učíme žáky obhajovat svůj vlastní názor, argumentovat vhodnou formou a zároveň naslouchat názoru jiných
- při vyučování klademe žákům otevřené otázky a motivujeme je tím k souvislému jazykovému projevu
- vytváříme příležitost pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu

Kompetence sociální a personální

- zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků
- umožňujeme žákům spoluutvářet kritéria hodnocení, tím je motivujeme ke spolupráci a vytváříme u nich schopnost posuzovat výkony ostatních, ale i své vlastní
- vyžadujeme dokončování práce v dohodnutém termínu a kvalitě
- vyžadujeme důsledné dodržování pravidel, s nimiž jsou žáci obeznámeni
- podporujeme žáky v jejich snaze komunikovat s ostatními prostřednictvím třídních časopisů
- motivujeme žáky k prezentování svých vlastních literárních textů ve školním časopise

Kompetence občanské

- vhodnou a nenásilnou formou vedeme žáky k upevnování kladného citového vztahu ke své mateřštině

- prostřednictvím nejrůznějších uměleckých textů se snažíme upevňovat v žácích pocit vlastenectví
- formou diskuse a dialogu vysvětlujeme žákům nutnost ohleduplnosti a tolerance jednotlivce vůči ostatním lidem, ale také vůči životnímu prostředí

Kompetence pracovní

- výuku doplňujeme exkurzemi

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Komunikační a slohová výchova

Prima

- Metody práce s textem – výpisky, výtah, reprodukce nastudovaného textu, tvorba jednoduchého odborného textu a jeho reprodukce, vyhledávání informací , návštěva knihovny
- Vypravování – zachycení děje v jednotlivých fázích, prostředky zvyšující atraktivitu vypravování, vytvoření textu na základě obrázku, snu, zážitku
- Popis – statický a dějový, popis předmětu, popis osoby, srovnání vypravování a popisu děje, popis pracovního postupu
- Komunikace mezi lidmi – jazyk a písmo, jednoduché komunikační útvary (omluva, telefonní rozhovor, SMS...), základní zásady slušného chování, praktický nácvik, jednoduchá písemná sdělení (pozvánka), dopis
- Nácvik řečnického projevu- jednoduchá mluvní cvičení na daná témata - průběžně

Sekunda

- Popis – shrnutí dosavadních poznatků a jejich prohloubení, popis uměleckého díla, popis oblíbené věci v kombinaci s vypravováním, popis děje, popis pracovního postupu – srovnání
- Metody studia textu – prohloubení znalostí, prezentace vlastních zkušeností z dosavadního studia
- Administrativní styl – stylizace jednoduchých útvarů adm. stylu (žádost, objednávka)
- Životopis – stylizace vlastního životopisu jako souvislého textu
- Charakteristika – úvodní výklad, rozdíl od popisu, charakteristika zvířete, vlastní charakteristika, jazykové prostředky charakteristiky
- Anketa – její sestavení, praktické provedení, vyhodnocení a prezentace výsledků

Tercie

- Subjektivně zbarvený popis – vyjádření vlastních postojů k dané věci, různé typy přístupu ke skutečnosti – využití psychologických cvičení a her, jazyková stránka takového projevu – využití netradičních jazykových prostředků
- Proslov – nácvik jednoduchého veřejného vystoupení bez přípravy, jazyková stránka mluveného projevu
- Výklad – stylizace rozsáhlejšího odborného textu, příprava na takovou práci, formální stránka
- Úvaha – úvodní výklad, nácvik stylizace jednotlivých fází, vlastní návrhy témat k úvaze, různé slohové postupy v úvaze, stylizace vlastního textu
- Různý přístup ke skutečnosti- použití různých slohových postupů při formulaci téhož tématu
- Publicistický styl – úvodní výklad, rozbor textu novin, jednoduché publicistické útvary a jejich stylizace (zpráva, oznámení, inzerát)
- Charakteristika- literární postava

Kvarta

Průřezové téma: Mediální výchova

kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

- Publicistický styl – jak vznikají noviny, některé publicistické útvary (interview – vytvoření konkrétního rozhovoru, jeho grafická úprava, popř. otištění ve školním časopise, reportáž, fejeton)
- Životopis – klasický a strukturovaný, formální a obsahová stránka tohoto útvaru, vlastní prezentace prostřednictvím tohoto útvaru, rodokmen – události, které hýbaly naší rodinou

- Proslov – zásady veřejného vystupování – základy rétoriky, samostatná stylizace proslovu k určité události, praktická realizace
- Tiskopisy – typy tiskopisů, správné vyplňování
- Diskuse – obecné zásady vedení diskuse, stylizace výchozího textu pro diskusi, nácvik vedení diskuse, zápis z diskuse
- Výtah, výpisky – opakování způsobů práce s odborným textem
- Výklad – seznámení se zákonitostmi odborného textu, samostatná stylizace tohoto textu na libovolné téma podle zájmu žáků – dlouhodobější úkol, ústní prezentace tohoto textu ve formě referátu, srovnání obou druhů textu
- Charakteristika – shrnutí dosavadních poznatků, využití psychologických her v přípravě na charakteristiku, vnitřní charakteristika – vlastní, popř. osoby ze třídy, kamaráda...
- Úvaha – prohlubování znalostí
- Vypravování – shrnutí a opakování, rozsáhlejší vypravování s užitím dalších slohových postupů
- Funkční styl, slohový postup, slohový útvar – teoretické shrnutí dosavadních znalostí

Očekávané výstupy

Žák

- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu

- využívá základy studijního čtení – formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a přednese referát
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní

Jazyková výchova

Prima

- Jazyk a nauka o jazyce-jazyk a jeho útvary, jazykověda a její složky, jazykové příručky a práce s nimi
- Zvuková stránka jazyka-hláskosloví, spisovná výslovnost, slovní přízvuk, zvuková stránka věty
- Stavba slova a pravopis-slovotvorný základ, přípona, předpona, slova příbuzná, stavba slova, střídání hlásek při odvozování, zdvojené souhlásky, procvičování pravopisných jevů průběžně
- Tvarosloví-druhy slov, podstatná jména (druhy podst. jmen, vzory a tvary podstatných jmen, skloňování vlastních jmen osobních a místních),přídavná jména (druhy přídavných jmen, přídavná jména tvrdá a měkká, přídavná jména přívlastňovací, stupňování přídavných jmen),zájmena (druhy zájmen, skloňování zájmen – já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj),číslovky (druhy číslovek, užívání číslovek a jejich skloňování),slovesa
- Skladba-větná stavba, základní větné členy, shoda přísudku s podmětem, shoda s několikanásobným podmětem, rozvíjející větné členy-úvod, předmět, příslovečné určení, přívlastek, věta jednoduchá a souvětí

Sekunda

- Tvarosloví - procvičování tvarů slov ohebných, příslovce – stupňování, předložky, spojky, částice, citoslovce, opakování
- Skladba-druhy vět podle postoje mluvčího, věty dvojčlenné a jednočlenné, základní větné členy holé, rozvité a několikanásobné, podmět nevyjádřený a vyjádřený, všeobecný, shoda přísudku s podmětem několikanásobným, vyjadřování podmětu různými slovními druhy,
- vyjadřování přísudku různými slovními druhy, předmět, vedlejší věta předmětná, příslovečné určení, vedlejší věta příslovečná a její druhy, přívlastek shodný a neshodný, přívlastek postupně rozvíjející, těsný a volný, vedlejší věta přívlastková, přístavek, doplněk, vedlejší věta doplňková, shrnutí, opakování
- Význam slov-slovo, věcný význam slov, sousloví a rčení, slova jednoznačná a mnohoznačná,

- synonyma, odborné názvy, opakování
- Slovní zásoba a tvoření slov-způsoby obohacování slovní zásoby, odvozování slov-příponami, předponami, skládání slov, zkracování slov, opakování

Tercie

- Opakování učiva ze sekundy, utřídění a systemizace poznatků o významu slov
- Opakování učiva o větě jednoduché - základní a rozvíjející větné členy, větné schéma dvojčlenná a jednočlenná věta, holé a rozvíjené několikanásobné větné členy
- Opakování učiva o souvětí – věta hlavní a vedlejší, schéma souvětí, náhrada věty větným členem, druh vedlejších vět, významový poměr mezi souřadně spojenými větami hlavními a jeho procvičování, významový poměr mezi souřadně spojenými větami vedlejšími a několikanásobné větné členy
- Zápor
- Složitě souvětí
- Samostatný větný člen
- Vsuvka, neúplná věta
- Shrnutí pravidel o psaní čárky ve větě jednoduché a souvětí
- Opakování učiva z tvarosloví - slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis, skloňování obecných jmen přejatých, skloňování cizích vlastních jmen, slovesa – opakování tvarosloví sloves, slovesný vid
- Obecné výklady o jazyce - slovanské jazyky, útvary českého jazyka a jazyková kultura

Kvarta

- Obecné výklady o jazyce-slovanské jazyky, vývoj českého jazyka, útvary českého jazyka, jazykověda a její disciplíny
- Zvuková stránka jazyka-hláskosloví, spodoba znělosti, zvuková stránka věty, psaní a výslovnost přejatých slov

- Tvoření slov-stavba slova-psaní i/y po obojetných souhláskách, psaní i/y v koncovkách podstatných a přídavných jmen, psaní i/y v koncovkách sloves, skupiny souhlásek
- Význam slova-slova jednoznačná a mnohoznačná, metafora a metonymie, synonyma, antonyma, homonyma
- Tvarosloví - určování slovních druhů, mluvnické významy u jednotlivých slovních druhů, zvláštnosti skloňování u jednotlivých typů jmen, skloňování obecných a přejatých vlastních jmen, slovesa – mluvnické významy, slovesný vid, přechodníky, psaní velkých písmen u vlastních názvů
- Skladba-stavba věty – druhy větných členů, věty dvojčlenné a jednočlenné, zvláštnosti větné stavby, souvětí podřadné – druhy vedlejších vět, souvětí souřadné – poměry mezi větami, procvičování čárek, tvoření vět – valence slovesa, český slovosled

Očekávané výstupy

Žák

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Literární výchova

Prima

Lidová slovesnost

- pohádka (kouzelná, zvířecí, česká i jiných národů: německá, romská, indická...)
- pohádka autorská, pohádky „pro dospělé“, filmové verze pohádek – srovnání s knižní předlohou
- pověst (typy pověstí)
- báje – Bible, Řecko
- lidová balada, říkadla, pranostiky, přísloví

Sekunda

Próza

- povídka (způsob vyprávění, řeč vypravěče, stavba příběhu)
- bajka
- epos, román

Poezie

- základní pojmy (verš, rým, umělecké prostředky...)
- interpretace epického textu

Tematické okruhy

- handicapovaný člověk v literatuře
- zvíře v literatuře
- vybraní autoři literatury 19.století

Tercie

Literární druhy a žánry

- dobrodružná literatura

- dívčí román
- cestopis
- historický román
- detektivka
- sci-fi, fantazy

Poezie

- netradiční poezie
- grafická, dadaistická, surrealistická, volný verš

Tematické okruhy

- utopická literatura (Orwell, Golding)
- humoristická literatura – typy humoru

Kvarta

Současní světoví a čeští spisovatelé a ukázky jejich tvorby dle výběru učitele

- Drama, dramatická tvorba
- Druhy žánrů (komedie, tragédie, absurdní drama)
- Porovnání žánrů (div. hra x apokryf x báseň)
- Literatura a fikce – scénář a literární předloha
- Shrnutí literárních druhů a žánrů

Tematické okruhy:

- literatura s drogovou tematikou
- současná poezie (20.století) – přednes vybraného textu, prezentace vlastního výběru
- životopisná literatura – beletrie, literatura faktu
- písničkáři (K. Kryl, J. Nohavica...) – písňový text a jeho zvláštnosti

Očekávané výstupy

Žák

- orientuje se ve struktuře literárního textu
- rozumí významu a smyslu literárního textu
- vybírá si hodnotnou četbu
- přiřadí literární text k literárnímu žánru
- charakterizuje jednotlivé literární žánry
- má přehled o významných představitelích české a světové literatury
- umí prezentovat své názory
- chápe literaturu jako významného pomocníka při získávání životních hodnot
- vyhledává informace o autorech a dílech

5.1.2 Anglický jazyk

Charakteristika předmětu

Hodinová dotace v primách je 5 hodin týdně, v sekundách až kvartách 3 hodiny. Žáci jsou rozděleni do dvou skupin.

Žáky směřujeme k získání schopnosti dorozumět se s cizinci v běžných situacích – rozvíjíme schopnosti porozumět anglicky psanému textu odpovídajícímu jejich jazykové úrovni.

Do hodin zařazujeme práci s knihami a časopisy, které obsahují i informace o reáliích anglicky mluvících zemí.

Maximálně využíváme audiovizuální techniky s následnou zpětnou vazbou.

V hodinách anglického jazyka využíváme upravené verze děl amerických a anglických autorů.

Součástí výuky je studijně poznávací pobyt ve Velké Británii. Účastníky jsou studenti tercie a případně dalších ročníků.

Na nižším gymnáziu je dosažena úroveň A2 (podle Společného referenčního rámce pro jazyky).

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

- během výuky klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání informací
- žákům umožňujeme ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podněcujeme jejich tvořivost
- žáci se zúčastňují různých soutěží a olympiád
- zadáváme žákům zajímavé domácí úkoly

Kompetence k řešení problémů:

- výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému, svoje řešení si dokázali obhájit
- žáci si postupně zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů, ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu, aby je uměli vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat
- žáci jsou vedeni úměrně věku k používání internetu
- podle svých schopností a dovedností se žáci zapojují do soutěží

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných
- začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování
- žáci dokáží podat základní informace o reáliích anglicky mluvících zemí

Kompetence sociální a personální

- během vzdělávání mimo jiné používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech (při studijních pobytech ve Vel. Británii)
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
- žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- zároveň je učíme k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- chceme žáky naučit základům kooperace a týmové práce

Kompetence občanské

- v hodinách jsou respektovány individuální rozdíly (národnostní, kulturní)
- žáci srovnávají kulturu a život v anglicky mluvících zemích a v České republice, zpracovávají projekty o zemi, ve které žijí i o anglicky mluvících zemích

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k odevzdávání zadaných úkolů v požadované kvalitě a v daném termínu
- podporujeme využití získaných vědomostí žáků v praxi (exkurse, jazykové pobyty, návštěvy divadelních představení)
- motivujeme studenty k využití získaných vědomostí v praktickém životě a v budoucím povolání

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Prima – sekunda

RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby

- rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
- rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova
- pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění
- používá abecední slovník učebnice

RECEPTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům
- rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci
- čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu
- vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku
- používá dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů
- reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
- obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu

INTERAKTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci

Učivo

- pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování
- jednoduchá sdělení – adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas a zájmová činnost, oblékání a nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky, důležité zeměpisné údaje
- slovní zásoba a tvoření slov – synonyma, antonyma, význam slov v kontextu
- základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov – věta jednoduchá, tvorba otázky a záporu, pořádek slov ve větě

Tercie – kvarta

RECEPTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledává známé výrazy, fráze a odpoví na otázky
- rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
- používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

PRODUKTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- vyžádá jednoduchou informaci

INTERAKTIVNÍ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

Žák

- jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

UČIVO

- jednoduchá sdělení – oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování, prosba, žádost, přání, blahopřání, žádost o pomoc, službu, informaci, souhlas, nesouhlas, setkání, společenský program
- základní vztahy – existenciální (Kdo?...), prostorové (Kde? Kam?...), časové (Kdy?...), kvalitativní (Jaký?, Který?, Jak?...), kvantitativní (Kolik?...)
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, osobní dopis, formulář, dotazník, sport, péče o zdraví, stravování, město, oblékání, nákupy, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování, sociokulturní prostředí příslušných jazykových oblastí a České republiky
- slovní zásoba a tvoření slov
- gramatické struktury a typy vět, lexikální princip pravopisu slov

5.1.3 Německý jazyk

Charakteristika předmětu

Cizí jazyk je chápán nejen jako prostředek k dorozumění a předpoklad vzájemného porozumění, ale i jako zprostředkovatel kulturního bohatství německy mluvících zemí. Němčina jako předmět základního vzdělávání slouží taky k rozvoji žákova myšlení a formování jeho osobnosti včetně mezilidských vztahů.

Obsahem výuky je ústní a písemné vyjadřování v cizím jazyce a porozumění slyšené a psané promluvy.

Školní výuka je časově vymezena do standardních tří vyučovacích hodin týdně v sekundě, tercii a kvartě. Maximální počet žáků ve třídě dělené na skupiny určí ředitel školy.

Hodnocení žáků se provádí podle platné pětistupňové klasifikace. K objektivizaci znalostí a dovedností využíváme slovního hodnocení jen pro potřeby evaluace žáka, ne pro zápis do vysvědčení.

Jazyk není předmětem, kde se směrem k vyšším ročníkům hromadí stále složitější znalosti, ale předmětem, v němž se prohlubuje schopnost reagovat nejprve na konkrétní, později více na abstraktní témata - s možností vlastního rozhodování. Váhu má i subjektivita, zaujetí, emocionalita.

V tomto pojetí je chyba především záměna slov, nesrozumitelná konstrukce nebo jinak nepřesné vyjádření, které ztěžuje nebo znemožňuje porozumění. Mluvnické chyby nemají v celkovém hodnocení žáka největší váhu jako dříve. Učitel neztrácí ze zřetele služebnost role mluvnice. Mluvnice není samoučelem jazyka.

Nesoustřeďujeme se na řešení obtížných lingvistických úloh, při nichž by učitel musel používat mateřského jazyka, ale při cizojazyčném hovoru na problémy obecně lidské, etické, ekologické a mezikulturní.

Hlavní úlohu ve vyučování hraje učitel a jeho práce s učebnicí. Žák se v učebnici orientuje, ví, jaké části nebo úkoly rozvíjejí ty které dovednosti, a dovede si s pomocí učitele nebo spolužáků samostatně látku doplnit.

Základním prvkem vyučování je vyučovací hodina a v ní osobnost učitele. Kromě toho učitel využívá zvukových nahrávek. Obrazová dokumentace je pomocný zdroj informací, jehož význam bude stoupat podle dostupnosti technického vybavení a vhodných pomůcek.

Doplňkem vyučování jsou exkurze a akce nabízené pedagogickými centry, též styky se zahraničními partnerskými školami.

Na základním stupni jsou vhodným doplňkem i třídní projekty, kde se může uplatnit týmová práce, dále jazykové hry, nácvik písní.

Dbáme na korektní vystupování učitele vůči žákům. Respektujeme vlohy žáků k určitým předmětům, vidíme žáka jako osobnost, pozitivně motivujeme

Tematické plány pro školní rok a danou třídu jsou rámcové. Učitel jazyků poměrně často mění učebnice (modernizované verze, nové tituly na knižním trhu) a může se stát, že se neodhadne přesně množství probrané látky v určitém časovém úseku.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení

- motivací je praktické použití jazyka při dorozumívání v cizojazyčném prostředí
- žák se vyjadřuje o sobě, o svém vztahu k okolnímu světu. Uplatní svou osobnost
- z nabízených úkolů si vybírá podle vlastního zájmu, orientace, volba je motivací
- umí pracovat s učebnicí a s materiály, ví, co se učí, a proč, řeší samostatně úkoly, aplikuje mluvnická pravidla, dohledává je v přehledech (tabulkách), zjišťuje významy slov, pracuje se slovníkem
- motivací k učení je vlastní evaluace: žakovým výkazem jsou pracovní výsledky (známky, hodnocení učitele) a srovnání s ostatními spolužáky

Kompetence k řešení problémů

- látka je kromě nezbytného výkladu i nabídkou k samostatnému řešení, modelové struktury, mluvnické vzorce, paradigmatu prakticky aplikuje
- žák řeší úkoly, při nichž se samostatně rozhoduje
- spolu s učitelem kriticky posuzuje materiály, s nimiž pracuje (texty a jejich slovní zásobu, styl, příběhy a jejich náměty apod.), Srovnává je s realitou země mateřského jazyka v aktuální době, v našem společenském a kulturním klimatu, Tím formuje své sebevědomí

Kompetence sociální a personální

- při komunikaci ve třídě se žáci učí vzájemně se poslouchat a s pomocí učitele reagovat na slyšený projev
- jsou zadávány skupinové projektové práce
- učitelé využívají nabídek mimoškolních akcí (Goethe-centrum, pedagogické instituce) pro žáky, zde společně řeší úkoly, kvízy, hodina probíhá formou soutěže, obdobné hodiny připravují učitelé i ve třídách
- učitel vede žáky k tomu, aby se nepřekřikovali, hlásili o slovo a dodržovali pravidla kolektivního dorozumívání spolu s pravidly slušného chování

Kompetence občanské

- žák zapojuje své jazykové znalosti do chování a vystupování v cizině (studijní výměnné pobyty, exkurze apod.) a všude tam, kde reprezentuje české občanství
- vzorem jsou mu postoje a osobnost učitele a hodnotová orientace úhrnu textů, materiálů a všech pomůcek, s nimiž pracuje, ne vždy odpovídá cizojazyčný zahraniční materiál těmto požadavkům (slušnost, skromnost, úcta k hodnotám, k práci ostatních, ke starší generaci), je na učiteli, aby uváděl na pravou míru
- s jazykem se žák učí o kultuře jiného národa, s tímto poznáním se učí toleranci k odlišnému kulturnímu prostředí německy mluvících zemí.
- všímá si, jak se řeší v Německu, Rakousku a Švýcarsku ekologické problémy a jak se zde zachází s přírodou

Kompetence pracovní

- shrnutím hodiny, zadáním a kontrolou domácí práce učitel vede žáky k pravidelnosti přípravy, učitel nespěchá s látkou, když je třeba upevnit a procvičit učivo, účelem učení není formálně splnit tematický plán, ale naučit jazyku
- při výtvarné stránce skupinových nebo individuálních projektů žák zachází s různými zdroji informací, používá různé pomůcky, plánuje, realizuje pracovní úkol
- při práci dokáže využívat vlastních poznámek, osnov, bodů, hesel atd., které mu pak ulehčují a zpřehledňují práci

Kompetence komunikativní

- žák se srozumitelně a správně vyjadřuje ve všech čtyřech jazykových dovednostech, přičemž přednost má platnost a srozumitelnost sdělení před mluvnickou přesností
- ví, že reprodukce učební látky je jen nácviková fáze, cílem je sdělovat o sobě a svých zkušenostech, to platí o řečových dovednostech v oblasti různých konverzačních témat, situací (rodina, přátelé, lidské vztahy, volný čas, zájmy apod.), které převládají nad ostatními dovednostmi nebo znalostmi (realie)
- žák dbá na srozumitelnost, logickou strukturu svých písemných a ústních projevů, učí se správně argumentovat
- rozeznává suprasegmentální členění promluvy, emocionalitu, v poslechových textech různé hlasy
- zpracovává texty různých typů (dialog, líčení, zpráva, věcný text, graf, tabulka), komentuje obrázky, fotografie, srovnáváním se dopracovává k charakteristickým rysům popisovaných předmětů nebo osob, různých situací apod.

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

1. stupeň sekunda

Učivo

Pravidla komunikace v běžných každodenních situacích: oslovení, pozdrav, poděkování, představování

Jednoduchá sdělení: adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost

Tematické okruhy: já a moje rodina, domov, škola, lidské vlastnosti, záliby

Slovní zásoba: tematicky. Antonyma, synonyma

Základní vztahy existenciální, prostorové, časové, kvalitativní, kvantitativní

Mluvnice – tvarosloví:

Podstatná jména: člen určitý a neurčitý, číslo jednotné a množné, skloňování podst. jmen se členem a bez členu v pádě 1., 3. a 4. Skloňování silné, slabé a smíšené. Plurál užívaných podstatných jmen

Zájmena: zájmena osobní, skloňování zájmen ve 3. a 4. pádě. Zájmeno man. Zájmena přivlastňovací v sg. Záporné zájmeno kein, ukazovací zájmeno dieser

Přídavná jména: Postavení přídavného jména v přísudku, stupňování vybraných přídavných jmen

Slovesa: pomocná slovesa, postupně modální, pravidelná slovesa – časování v přítomnosti Předpony odlučitelné a neodlučitelné. Nepravidelná slovesa – změny při časování v přítomnosti. Imperativ, zvrtné sloveso

Předložky: vybrané předložky se 3., 4. a se 3. a 4. pádem. Předložky v časovém významu.

Číslovky: základní 1-100

Zápor: pozice nicht před větným členem. Pozice nicht při negaci celé věty. Zápor kein

Pravopis: psaní velkých písmen, přehlásky, psaní ß, odlišnosti v oblasti interpunkce

Mluvnice – skladba

Základní typy slovosledu věty hlavní. Některé souřadící spojky. Slovosled souvětí souřadného

Výstupy

Produktivní a interaktivní řečové dovednosti - ústní řečová praxe

- Žák vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.
- Rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje, odpovídá správně na otázky
- Umí samostatně promluvit na dané téma a vést krátkou a jednoduchou konverzaci s učitelem nebo spolužákem na základě parafráze a obměny

Produktivní a interaktivní řečové dovednosti - souvislý písemný projev

- Žák rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova.
- Sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení. Vyplní své základní údaje do formulářů.

- Reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu a obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu.

Receptivní řečové dovednosti – čtení

- Žák čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.
- Umí pracovat s receptivním textem: vyhledá potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku. Využívá vizuální opory textu (obrázek, grafické znázornění).
- používá dvojjazyčný slovník v pracovním sešitě nebo učebnici.

Receptivní řečové dovednosti – poslech

- Žák rozumí cizojazyčným pokynům učitele souvisejícím s vyučovací hodinou, s prací s pomůckami.
- Poslouchá ozvučené texty (zprvu s vizuální oporou, v další fázi práce s textem bez ní).
- Poslouchá neznámý text a na základě porozumění známým slovům. (strukturám) rekonstruuje obsah. Může použít i mateřského jazyka.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SERRJ)

Evropské jazykové portfolio pro sekundu odpovídá stupni A1

2. stupeň tercie, kvarta

Učivo

- Další obraty společenského styku: žádost o pomoc, službu, informaci, vlastní názor: souhlas/nesouhlas, setkání, společenský program, dopis, formulář, dotazník
- Tematické okruhy: denní program, prázdniny, oblékání, stravování a nákupy, sport, životospráva, kultura, přátelství, člověk a jeho vlastnosti, člověk s společností, cestování, německy mluvící země. Implicitně: město, venkov, příroda, počasí v omezené slovní zásobě
- Tvoření slov: skládání, některé typy odvozování, přejímání

- Slovní zásoba: tematicky. Antonyma, synonyma, homonymie, polysemie
- Mluvnice – tvarosloví
- Podstatná jména: tvary skloňování v sg. a pl., podstatná jména zeměpisná
- Přídavná jména: u některých tvarů stupňování, přídavné jméno v přívlastku, některá zpodstatnělá přídavná jména
- Zájmena: osobní, přívlastňovací, tázací, záporná
- Číslovky: základní 1 – 1 000 000, určování data, řadové číslovky a jejich skloňování
- Slovesa: préteritum sloves haben, sein, perfektum a préteritum pravidelných a vybraných nepravidelných sloves, préteritum modálních sloves, vazba es gibt, vyjadřování podmínky
- Příslovce: stupňování ve 2. 3. stupni, některé tvary na -stens
- Předložky: opakování a doplnění předložek se 3., 4. a 3. a 4. pádem, předložkové vazby u některých sloves
- Mluvnice – skladba:
- Vedlejší věty se spojkami předmětné, příčinné, časové, vztažné (1. a 4. pád), srovnávací, nepřímá otázka, slovosled souvětí souřadného a podřadného

Výstupy

Produktivní a interaktivní řečové dovednosti - ústní řečová praxe

- Žák může komunikovat jednoduchou a přímou výměnou informací o známých tématech a činnostech. Dokáže konverzovat v konkrétních předmětných situacích, odrážejících především jeho svět, i když zpravidla nerozumí dostatečně k tomu, aby sám tuto konverzaci udržoval.
- Žák porozumí monologickým a dialogickým textům obtížnostní úrovně A1 až A2 podle Společného evropského referenčního rámce, umí je reprodukovat a stručně podat své hodnocení, názor, citové stanovisko. Dokáže popsat jednoduchý obrázek, fotografii, komentovat reklamní text.

Produktivní a interaktivní řečové dovednosti - souvislý písemný projev

- Žák je schopen použít řadu obrátů a vět k tomu, aby jednoduchými slovy popsal předmětný svět, který jej obklopuje. Lexikálně se vyjadřuje pomocí

slov v jejich základním významu s minimální figurativní a frazeologickou zátěží. Rozlišuje stylistickou příznakovost efemérních, módních, slangových slov. Učí se rozumět pojmu styl v cizím jazyce.

- Gramatiku umí používat hlavně v její horizontální funkci podle frekvenčního hlediska, i když má k dispozici vertikální paradigmatické přehledy, kterých použije při vyhledání ještě nezažitého, nového tvaru. Na radu učitele si žák může sám zpracovat praktické a jednoduché mluvnické přehledy ve formě tabulek, které pak smí používat při vyučování i při samostatné práci (nejsou-li právě dané gramatické tvary předmětem zkoušky).
- Žák analogicky využívá základních znalostí o tvoření slov při vlastním vyjadřování.

Receptivní řečové dovednosti – čtení

- Při hlasitém čtení žák správně vyslovuje i člení suprasegmentálně text, dokáže napodobit intonaci typických hovorových vět i emocionalitu.
- Žák je schopen číst hlasitě i studijně krátké, jednoduché texty s přiměřeným množstvím neznámých slov (pracuje s vlastním odhadem podle kontextu, se slovníkem). Umí text smyslově rozčlenit, vytvořit k němu otázky, osnovu. Po nácvičku řečových dovedností textů, jejich reprodukci a transpozici žáci činí první krok k pohledu na text z hlediska jeho stylu a účelu. Žák vnímá aktivně i pasivně rozdíl mezi reklamním textem, zprávou, esejem, subjektivním líčením, zaujetím osobního stanoviska.
- Pod vedením učitele žák rozlišuje pasivní a aktivní slovní zásobu především v doplňkových textech přinášejících různé aktuality, zajímavosti a kuriozity. Zde hraje důležitou úlohu odhad, kontext, znalost slov z jiných jazyků. Učitel dbá na vymezení povinné a fakultativní slovní zásoby.
- Používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

Receptivní řečové dovednosti - poslech

- Žák dokáže postihnout hlavní smysl jednoduchých sdělení a oznámení. Rozeznává hlasy jednotlivých mluvčích (reprodukované nahrávky) a reflektuje jejich zvláštnosti: výška hlasu, zabarvení, intonace; později taky spisovné ortoepické varianty.

- Obtížnější poslechové texty je možno nacvičovat v několika fázích, např: první poslech, studium písemného podkladu, druhý poslech – už s lepším porozuměním.
- Při tzv. selektivním poslechu žák dovede vytřídit jednoduché informace (např. číselné údaje), které jsou předmětem zájmu.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (SEERRJ)

Evropské jazykové portfolio pro tercii a kvartu odpovídá stupni A1-A2

5.1.4 Francouzský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Francouzský jazyk náleží k vzdělávacímu oboru Další cizí jazyk. V rámci všeobecných jazykových kompetencí navazuje a doplňuje výuku českého jazyka a ostatních cizích jazyků (němčina, angličtina). Slouží rovněž k rozvoji myšlení, formování osobnosti a vytváření mezilidských vztahů. Jeho týdenní dotace v sekundě, tercii a kvartě je tříhodinová.

Ve výuce je dána přednost komunikativním metodám, které vedou žáka ke stálé individualizované manipulaci se získávanými jazykovými prostředky a tím ke schopnosti je skutečně aktivně využít. Tyto metody lze uplatnit pouze v souvislosti s takto zaměřenou a dobře vybavenou učebnicí francouzské provenience, jejímž příkladem může být v současné době např. metoda Le Nouveau sans frontières.

Metoda bude doplněna o autentické dokumenty vyplývající z aktuální situace, jejichž zdrojem může být např. internet jako všude dostupné médium. Žákům bude doporučeno, aby i v rámci domácí přípravy využívali přiměřené interaktivní výukové programy, kterých je v internetu nepřeberné množství.

Cílem výuky je rozvíjet samostatný projev ústní i písemný, kterému je dána přednost i při evaluaci schopností, přičemž bezchybné užívání mluvnických pravidel hraje

v počátečních letech výuky roli sekundární a plněji se může uplatnit teprve na vyšším gymnáziu.

Žák by se měl krok za krokem identifikovat s cizojazyčným prostředím tak, aby mu připadalo stále více přirozené a aby odkládal zábrany v komunikaci.

Pro motivaci žáků bude ve vyšších ročnících uplatněna snaha navázat osobní kontakty s vrstevníky z francouzsky mluvících zemí, zpočátku např. formou korespondence tříd s využitím e-mailu, později i individuální korespondence a meziškolní výměny žáků s pobytem ve francouzských rodinách.

Prostřednictvím výuky jazyka bude žák získávat rovněž zasvěcený náhled do frankofonní kultury a schopnost tolerance a úcty k jinojazyčné životní realitě a tradici.

V průběhu výuky se u žáků formují tyto základní kompetence:

Kompetence k učení:

- schopnost využívat učebnic základním i tvůrčím způsobem
- schopnost dotvářet i samostatně vytvářet personalizované pomocné materiály k výuce („dossiers“)
- základní schopnost používání jazykových pomůcek – slovníky
- zájem o práci s rozličnými autentickými dokumenty a jazykovými zdroji (různé běžné dokumenty, časopisy, film, média, internet, písňe apod.

Kompetence k řešení problémů:

- rozvoj schopnosti řešit jazykové situace s pomocí omezených jazykových prostředků
- odstranění trémy z komunikačních situací

Kompetence komunikativní:

- motivace ke snaze o zapojení se do cizojazyčného prostředí

- schopnost jednoduchého ústního projevu v základních jazykových situacích
- schopnost částečného porozumění v jazykových situacích
- schopnost jednoduchého písemného projevu

Kompetence sociální a personální:

- schopnost spolupráce se spolužáky při simulaci interaktivních situací
- vzájemný respekt mezi žáky, respektování individuálních schopností
- schopnost týmové práce při vytváření větších projektů

Kompetence občanské:

- prostřednictvím autentického seznamování s frankofonní kulturou si vytvářet povědomí sounáležitosti s občany evropské unie.

Kompetence pracovní:

- vytváření návyku soustředěné, pravidelné a soustavné práce, která je základní cestou k úspěšnému zvládnutí nejen jazyka, ale veškerých životních úkolů.

Sekunda, tercie

Obecné dovednosti – očekávané výstupy:

- Žák ovládá většinu základních pravidel francouzské výslovnosti, dovede je aplikovat i na neznámá slova.
- Korektně čte a vyslovuje v rámci probrané slovní zásoby a frazeologie.
- Reaguje na jednoduché pokyny a věty.
- Porozumí částečně jednoduché konverzaci v rámci probraných témat.
- Orientuje se ve slovníku a gramatických tabulkách v rámci učebnice.
- Je schopen vést si systematický a přehledný záznam o probrané slovní zásobě a gramatické látce, umožňující pohotové opakování poznatků (francouzská slovesa apod.)

Receptivní dovednosti – očekávané výstupy:

Žák si osvojí:

- Schopnost porozumět jednoduchému čtenému textu se známou slovní zásobou.
- Schopnost vyhledat ve složitějším textu potřebnou informaci a formulovat na jejím základě jednoduchou odpověď.

- Schopnost rozumět slyšeným známým výrazům, spojením a větám v souvislosti s osvojovaným tématem, eventuálně je převést do písemné podoby.
- Schopnost orientovat se ve slyšené jednoduché autentické situaci v rámci probíraného tématu.

Produktivní dovednosti – očekávané výstupy:

Žák si osvojí:

- Schopnost vyprodukovat ústně i písemně jednoduché sdělení v přítomném čase v rámci probíraných témat, reagovat na sdělení, vyplnit základní údaje dotazníku.
- Schopnost reprodukovat ústně i písemně obsah přiměřeného textu a jednoduché konverzace.
- Schopnost využít slovní zásoby a frazeologie přiměřeného textu k vlastní personalizované produkci.

Interaktivní dovednosti – očekávané výstupy:

- Žák se dovede aktivně zapojit do jednoduchého společenského styku (představit se, pozdravit, podat informaci, rozloučit se).
- Rozlišuje úroveň společenské komunikace (s dospělými, s vrstevníky).

Učivo

Jazykové prostředky, gramatika: Podstatná jména – člen, rod a číslo, adjektiva - shoda, časování sloves v přítomném čase, otázka, zápor, dělivý člen, ukazovací a přivlastňovací zájmena, předložky, zájmena přízvučná, rozkazovací způsob, zvrtná slovesa. Základní struktura věty. Základní pravidla výslovnosti. Základní nepravidelná slovesa v přítomném čase.

Komunikační situace: Seznámit se s někým, představit se, pozvat někoho a odpovědět na pozvání, popsat osobu, vyjádřit rozkaz, povinnost, požádat o něco, ocenit něco, blahopřát, poděkovat, klást jednoduché otázky.

Tematické okruhy: Rodina, přátelé, škola, volný čas, zájmová činnost, bydlení, jídlo, oblékání, svátky, frankofonní země – geografické údaje, realie v souvislosti s tématy.

Kvarta

Obecné dovednosti – očekávané výstupy:

- Žák dobře ovládá pravidla francouzské výslovnosti, dovede je aplikovat i na neznámá slova.
- Korektně čte a vyslovuje v rámci probrané slovní zásoby a frazeologie.
- Upevnil svou schopnost reagovat adekvátně na cizojazyčné pokyny.
- Orientuje se v základních francouzských časech.
- Je schopen pracovat s dvojjazyčným slovníkem.
- Vede si systematický a přehledný záznam o probrané slovní zásobě a gramatické látce, umožňující pohotové opakování poznatků (francouzská slovesa, časy apod.)

Receptivní dovednosti – očekávané výstupy:

Žák si osvojí:

- Schopnost porozumět složitějšímu čtenému textu s částečně neznámou slovní zásobou.
- Schopnost vyhledat ve složitějším textu potřebnou informaci a formulovat na jejím základě přiměřenou odpověď.
- Schopnost rozumět slyšeným známým výrazům, spojením a větám v souvislosti s osvojovaným tématem, eventuálně je převést do písemné podoby.
- Schopnost orientovat se ve slyšené složitější autentické situaci v rámci probíraného tématu.

Produktivní dovednosti – očekávané výstupy:

Žák si osvojí:

- Schopnost vyprodukovat ústně i písemně přiměřené sdělení v rámci probíraných témat s maximálním využitím probrané slovní zásoby, reagovat na sdělení, a to i v minulém a budoucím čase.
- Schopnost reprodukovat ústně i písemně obsah přiměřeného textu a jednoduché konverzace.
- Schopnost využít slovní zásoby a frazeologie přiměřeného textu k vlastní personalizované produkci.

Interaktivní dovednosti – očekávané výstupy:

- Žák prohloubil schopnost aktivně zapojit do jednoduchého společenského styku.
- Rozvíjí svou schopnost domluvit se v běžných situacích v rámci probíraných témat.

Učivo

Jazykové prostředky, gramatika: Minulý čas – passé composé, imparfait. Blízký budoucí čas. Zájmena osobní jako předmět. Nepřímá řeč. Vyjádření příčiny a důsledku. Rozšíření zásoby nepravidelných sloves.

Komunikační situace: Vyprávět děj (i minulý), plány do budoucna, vyjádřit názor, stěžovat si, žádat, vysvětlovat a obhajovat svůj názor.

Témata: škola a její vybavení, pracovní prostředí, prostředky komunikace, popis osoby, denní tisk, doprava, cestování, prázdniny, péče o zdraví. Realie frankofonních zemí v souvislosti s probíranými tématy.

5.2 Matematika a její aplikace

Charakteristika předmětu

Matematika tvoří osu vzdělávacího působení. Poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě a vytváří předpoklady pro úspěšné uplatnění ve většině oborů profesionální přípravy i různých směrů studia na vysokých školách. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku. Současně přispívá k vytváření určitých rysů osobnosti jako je vytrvalost, pracovitost a kritičnost. Poznatky a dovednosti získané v matematice jsou předpokladem k poznávání přírodovědných oborů, ekonomiky, techniky a využití počítačů.

Vzdělávací obsah má 4 tematické okruhy:

Čísla a početní operace

Závislosti, vztahy a práce s daty

Geometrie v prostoru a rovině

Nestandardní a aplikační úlohy

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení.

Schopnost

- výběru ke způsobu řešení matem. úloh
- propojení poznatků z matematiky s ostatními předměty (hlavě fyzika a chemie)
- používat matematické symboly, termíny, znaky atd.
- vyslovování a ověřování matematických hypotéz a poznatky využít k rozšíření vlastního potenciálu
- vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se matem. problematiky

Kompetence k řeš. problémů

Schopnost

- k řešení problémových situací a jejich převod do matem. terminologie
- obhájení výsledků postupů
- vyjádřit a jednoznačně formulovat problém
- hledat a navrhnout další postupy při řešení problému
- posoudit a vybrat z více řešení daného problému
- použít osvojené postupy i jiných oborech a předmětech (F, CH)

Kompetence komutativní

Schopnost

- logicky formulovat a vyjadřovat myšlenky
- přesně a výstižně se vyjadřovat v matem. terminologii
- porozumět různým typům matem. textů a zápisů
- využít komunikační matem. prostředky v jiných oblastech

Kompetence sociální a personální

Schopnost

- spolupracovat ve skupině (skupinové vyučování)
- při řešení obecnějších matem. problémů pozitivně ovlivňovat kvalitu spol. práce

Kompetence občanské

Schopnost

- rozhodovat dle dané situace

Kompetence pracovní

Schopnost

- využít dostupných materiálů k řešení matem. problémů

- adaptace na nové podmínky, postupy
- využít znalostí a zkušeností z matem. v dalších oborech a předmětech v zájmu vlastního rozvoje i v přípravě na budoucí povolání i profesní zaměření

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

Průběžně po celou dobu výuky na nižším gymnáziu

Prima

1. Teorie čísel (počítání s přirozenými a celými čísly, dělitelnost, desetinná čísla, zákl. poč. úkony se zlomky)
2. Planimetrie (úhel, druhy, konstrukce a velikost, osová souměrnost útvarů, konstr. trojúhelníka)
3. Stereometrie (krychle a kvádr)
4. Jednoduché lineární rovnice, výpočty neznámých ze vzorců

Výstupy:

- Žáci umí početní úkony s přirozenými, celými čísly, desetinnými čísly a zlomky a převody desetinných čísel na zlomky a naopak.
- V geometrii umí pracovat s úhly a konstruovat trojúhelník. Dovedou řešit metrické úlohy o krychli kvádrů.
- Pro předmět fyzika jsou koncem roku připraveni k výpočtu neznámých ze vzorců a řešení jednoduchých lin. rovnic

Sekunda

1. Teorie čísel (zlomky a operace s nimi, poměr, procenta a úroky)
2. Přímá a nepřímá úměrnost
3. Planimetrie (shodnost, středová souměrnost, otočení, posunutí, konstrukce rovnoběžníků a lichoběžníku)
4. Stereometrie (hranol, též metrické úlohy)

Výstupy:

- Žáci dokončí operace se zlomky včetně složených zlomků a užijí zlomky a další čísla při řešení úloh o poměru, pro chemii pak umí pracovat s procenty. Tyto znalosti pak uplatní při řešení úloh na přímou a nepřímou úměrnost
- V geometrii umí využít všech typů shodných zobrazení k řešení jednoduchých úloh, též dovedou řešit metricky i konstruktivně rovnoběžník a lichoběžník.
- Ve stereometrii pokračují v poznání všech typů hranolů.

Tercie

1. Teorie čísel (mocniny s přirozeným a celým exponentem, odmocniny, zápis čísel, operace s číselnými výrazy)
2. Algebra (mnohočleny a lomené výrazy s proměnnými)
3. Řešení lineárních rovnic a nerovnic o jedné a dvou neznámých, i s odmocninou ve jmenovateli)
4. Pythagorova věta a užití
5. Planimetrie (Kruh, kružnice)
6. Stereometrie (válec, jehlan, kužel)
7. Matematická statistika

Výstupy:

- Dokončí teorii čísel mocninami a odmocninami, operují s číselnými výrazy. Začínají s úpravami a operacemi s výrazy s proměnnými.
- Řeší lin. rovnice i se dvěma proměnnými.
- V geometrii dovedou využít Pythagorovu větu a konstruují i metricky řeší kružnici a kruh.
- Ve stereometrii pokračují dovedou pracovat se všemi tělesy kromě komolých a koule.
- Pro oživení výuky se zabývají zákl. matem. statistiky.

Kvarta

1. Funkce (lineární, nepřímá úměrnost, kvadratická)
2. Planimetrie (podobnost, goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku)

3. Stereometrie (koule, komolé úvary)
4. Základy logiky (výroky a množiny)
5. Finanční matematika
6. Rýsování a druhy čar

Výstupy:

- Po zopakování a rozšíření učiva o lin. funkcích se naučí kvadratickou funkci a spec. případy lin. lomené funkce, pro použití ve fyzice též goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku.
- V geometrii umí řešit úlohy na podobnost.
- Ve stereometrii umí řešit všechna tělesa.
- Pro přesnější vyjadřování matem. myšlenek dovedou využít matem. logiku a množinovou teorii.
- Jako aplikaci matematiky umí řešit zákl. problémy z finanční matematiky.
- Na závěr roku se seznámí se základy rýsování.

5.3 Člověk a společnost

5.3.1 Občanská Výchova

Charakteristika předmětu

Občanská výchova směřuje k postupnému formování a rozvíjení občanského profilu žáků. V návaznosti na učivo prvouky, vlastivědy a dalších předmětů orientuje žáky ve významných okolnostech společenského života a seznamuje je s postavením jednotlivců ve struktuře společenských vztahů. Integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z výuky a osobního života žáků s informacemi z dalších zdrojů, dílčí podněty hlouběji objasňuje, zdůvodňuje a dále rozšiřuje. Pomáhá utvářet vztahy žáků ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života, pozitivní hodnotové orientace a žádoucí modely chování. Utváří a rozvíjí způsobilost žáků k mravně odpovědnému jednání, formuje u žáků vědomí odpovědnosti za vlastní život a další životní dráhu, za důsledky svého rozhodování, za kvalitu svěřené práce, mezilidských vztahů a životního prostředí. Otevírá cestu k sebepoznávání a k přijímání pozitivních životních hodnot.

Ve čtvrtém ročníku je do předmětu začleněna vzdělávací oblast „Člověk a svět práce“ (1 hodina týdně).

Vyučování se orientuje zejména na to,

- aby si žáci utvořili ucelenou představu o mravních a právních předpokladech mezilidského a společenského soužití, o hospodářském životě společnosti a o demokratických postupech při rozhodování o veřejných záležitostech a při řízení státu;
- aby se žáci naučili posuzovat a srovnávat společenské jevy ve vlastní zemi s obdobnými či odlišnými jevy v evropském a celosvětovém měřítku, aby si utvořili představu o lokálních i globálních problémech současné společnosti a způsobech jejich řešení na národní i mezinárodní úrovni;
- aby se žáci naučili orientovat v rozmanitých situacích osobního, citového, rodinného, pracovního a občanského života a v základních životních hodnotách, které jim budou oporou při řešení životních situací a při utváření vztahů k druhým lidem a ke společenstvím, v nichž budou prožívat dospělost;
- aby si žáci osvojili dovednost přiměřené mezilidské komunikace a společenského styku, schopnost vyjadřovat a zdůvodňovat vlastní názory, respektovat práva a názory druhých, kriticky vnímat a hodnotit veřejné záležitosti, jednání druhých lidí i své vlastní projevy, řešit rozmanité životní situace v souladu s vlastním svědomím;
- aby žáci získali použitelné poznatky z oblasti práva, naučili se orientovat v důležitých právních otázkách a prakticky aplikovat zásady odpovědného rozhodování, aby poznali cesty, jak se projevovat jako odpovědný a aktivní občan demokratické společnosti a jak utvářet vlastní mravní profil v souladu s obecně uznávanými mravními hodnotami.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

- motivace studentů k vytváření samostatných závěrů
- vést studenty k využívání rozmanitých zdrojů informací (knihy, časopisy, internet)
- vést žáky ke schopnosti samostatně zpracovat a prezentovat určité téma

- využívat chyb žáků ke správnému pochopení látky
- individuální přístup k žákům dle jejich schopnosti

Kompetence k řešení problémů:

- zadávat otevřené otázky, problémové a tvořivé úkoly
- využití různých metod, při kterých žáci docházejí k řešením a závěrům sami

Kompetence komunikativní:

- soutěže, obhajoba samostatných prací
- projekty
- zadávání úkolů ve dvojicích / skupinách
- umožnit studentům obhájit svůj názor
- v určitých případech umožnit studentům spoluutvářet kritéria hodnocení

Kompetence sociální a personální:

- dodržování dohodnutých pravidel v hodině
- podporovat studenty vhodnými aktivitami k samostatnosti a seberealizaci

Kompetence občanské:

- začlenění prospěchově a sociálně slabších žáků do skupin s žáky lepšími
- využití studentů jiných národností k seznámení s jejich kulturami a jejich respektování

Kompetence pracovní:

- odevzdávání zadaných prací v požadované kvalitě a daném termínu
- využití získaných vědomostí v praxi (exkurze, návštěvy divadelních představení)
- motivovat studenty k využití získaných vědomostí v praktickém životě a budoucím povolání

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Začlenění průřezových témat

Do předmětu je začleněno celé průřezové téma **Výchova demokratického občana**, průběžně do jednotlivých ročníků takto:

Prima

Průřezové téma Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

Učivo:

- Rok v jeho proměnách a slavnostech
- Domov a rodina
- Občanská společnost a škola
- Obec, region a stát

Sekunda

Průřezové téma: Výchova demokratického občana

Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciacce, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

Učivo

- Život mezi lidmi (společnost a sociální skupiny, rodina, škola, vrstevníci, komunikace, média)
- Majetek v našem životě (potřeby, majetek, vlastnictví)
- Přírodní bohatství a jeho ochrana
- Člověk a kultura (kultura, umění, víra, náboženství, etika)

Tercie

Průřezové téma: Výchova demokratického občana

Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

Průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Učivo

- Osobnost
- Psychické procesy a stavy
- Člověk v sociálních vztazích
- Hospodaření (fungování trhu)
- Právní minimum

Očekávané výstupy

Posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů.

Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace.

Vysvětlí podstatné ekonomické sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti.

Kvarta

Průřezové téma: Výchova demokratického občana

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Učivo

- Smysl společenství
- Občanská společnost, sdružování občanů, obec, stát
- Občan v právních vztazích
- Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní, tvorba ceny, inflace
- Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- Život člověka na planetě Zemi
- Evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- Mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- Globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy způsoby včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení
- Sociální vztahy
- Výchova k demokracii

Očekávané výstupy

Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí

vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady naplňování demokracie v každodenní praxi

objasní souvislosti globálních a lokálních problémů a uvede způsoby jejich řešení

rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede jejich příklady

sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi

na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení

vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku

placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu

na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz

rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané

rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti

přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu

diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích

uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

5.3.2 Dějepis

Charakteristika předmětu

Výuka dějepisu otevírá žákům pohled na hlavní období dějinného vývoje lidstva a vlastního národa, seznamuje s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě.

Vyučovací činnost učitele by měla vytvářet podmínky k tomu,

- aby žáci poznali, jak se postupně měnil způsob života lidí v nejdůležitějších epochách dějinného vývoje;
- aby se dovedli orientovat v kontinuitě národních dějin a v jejich významných obdobích, aby chápali smysl událostí a činů osobností, které ovlivňovaly jejich běh a společenský vývoj;
- aby chápali souvislosti celospolečenského dění se životem lidí vlastního regionu i souvislosti národních a světových dějin;
- aby se naučili zařazovat události do chronologické následnosti a vysvětlovat jejich vzájemné vztahy (příčiny a důsledky);
- aby měli příležitost (i s využitím poznatků ze své mimoškolní činnosti) o těchto událostech souvisle vyprávět;
- aby uměli výstižně charakterizovat a vysvětlovat nejdůležitější historické události a zaujímat k nim vlastní stanovisko.

K specifickým možnostem výuky dějepisu na základní škole patří i formování takových postojů, jako je úcta ke kulturnímu dědictví lidstva a vlastního národa, k duchovním a materiálním výtvorům minulosti, snaha o ochranu historických a kulturních památek, smysl pro etnické, náboženské a kulturní odlišnosti jiných národů, jejich respektování, pochopení přínosu těchto národních specifík pro současný multikulturní svět, pochopení potřeby života v míru jako prvořadém potřeby a jako jediné humánní možnosti řešení současných globálních problémů lidstva.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

- motivace studentů k vytváření samostatných závěrů
- vést studenty k využívání rozmanitých zdrojů informací (knihy, časopisy, internet)
- vést žáky ke schopnosti samostatně zpracovat a prezentovat určité téma
- využívat chyb žáků ke správnému pochopení látky
- individuální přístup k žákům dle jejich schopnosti

Kompetence k řešení problémů:

- zadávat otevřené otázky, problémové a tvořivé úkoly
- využití různých metod, při kterých žáci docházejí k řešením a závěrům sami

Kompetence komunikativní:

- dějepisné soutěže, obhajoba seminárních prací
- projekty
- zadávání úkolů ve dvojicích / skupinách
- umožnit studentům obhájit svůj názor
- v určitých případech umožnit studentům spoluutvářet kritéria hodnocení

Kompetence sociální a personální:

- dodržování dohodnutých pravidel v hodině
- podporovat studenty vhodnými aktivitami k samostatnosti a seberealizaci

Kompetence občanské:

- začlenění prospěchově a sociálně slabších žáků do skupin s žáky lepšími
- využití studentů jiných národností k seznámení s jejich kulturami a jejich respektování

Kompetence pracovní:

- odevzdávání zadaných prací v požadované kvalitě a daném termínu

- využití získaných vědomostí v praxi (historické exkurze, návštěvy divadelních představení)
- motivovat studenty k využití získaných vědomostí v praktickém životě a budoucím povolání

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Prima-sekunda

- stěhování národů, vznik a vývoj raně středověkých státních útvarů, základy křesťanství, jeho šíření, další významná náboženství středověku
- státní symboly a jejich používání, státní svátky, památná místa na našem území, vlastenectví x nacionalismus
- rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, tradice a jejich respektování
- práce s informacemi, prostředky masové komunikace, média
- morálka a mravnost, demokracie, svoboda, pravidla chování
- dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí, funkce rodiny
- podobnost a odlišnost lidí, rozdílnost myšlení a jednání
- sebepoznávání, realistické posuzování skutečnosti, systém osobních hodnot, vrozené předpoklady člověka, hodnocení a sebehodnocení, posuzování druhých lidí

Prima

Učivo:

- práce s časovou osou (přímkou), přiřazování dějů k ose
- historie, archeologie, pomocné vědy historické, kroniky, pověsti, mýty, legendy, znalost okolí - muzea, knihovny
- vývoj člověka - lovec, zemědělec, řemeslník a vývoj jeho náboženských představ
- faktory, které ovlivňují vývoj společnosti (poloha, podnebí...)

- doba kamenná, bronzová a železná
- starověké civilizace - Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie
- starověká kultura a její vývoj, olympiáda
- antické Řecko a Řím - Athény, Sparta, Alexandr Veliký, království X republika X císařství, náboženství
- přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti, mezilidská komunikace

Očekávané výstupy:

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků.
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány.
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu.
- objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost.
- uvede příklady archeologických kultur na našem území.
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací.
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví.
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem.
- porovnává formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie.
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení.
- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace, řeší případné neshody nebo konflikty s druhými lidmi nenásilným způsobem.

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států.
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko- slovanské a islámské kulturní oblasti.
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech.
- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.
- dávajících vyloží podstatu fungování trhu.

Sekunda

Učivo:

- první státní útvary na našem území v 9. a 10. století
- feudalismus, vývoj středověké společnosti - kulturní slohy
- renesance, humanismus, stav a vývoj středověké společnosti, husitství, reformace X protireformace, zámořské objevy, počátky dobývání světa a důsledky objevů
- Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci a Habsburkové na českém trůně
- třicetiletá válka
- historie a státní zřízení ve Francii, Anglii, Rusku a habsburské říši
- barokní kultura, osvícenství
- majetek a vlastnictví, ochrana majetku duševního a hmotného, hospodaření s penězi, funkce a podoba peněz
- banky, rozpočet státu, daňová politika státu, význam daní
- tržní hospodářství, nabídka, poptávka, fungování trhu, výroba, obchod, služby a jejich funkce
- království, republika a další formy státu

Očekávané výstupy:

- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury
- vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky.
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Tercie

Učivo:

- industrializace a její důsledky pro společnost, sociální problémy 18. a 19. století
- charakter průmyslové revoluce
- osvícenství – absolutismus, Velká francouzská revoluce, změna společenské struktury společnosti, průmyslový rozvoj
- Národní obrození, revoluční rok 1848 v Evropě a u nás, národní probuzení
- vznik USA, vývoj ve Francii, sjednocení Itálie a Německa

- vznik Rakousko- Uherska, vznik hnutí, spolků a nových politických stran; konzervatismus, liberalismus, demokratismus a socialismus, občanská práva
- kolonialismus, monopoly, konflikty mezi velmocemi, průmyslová revoluce

Očekávané výstupy:

- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti.
- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbití starých společenských struktur v Evropě na straně druhé, cíl a výsledek úsilí Svaté aliance
- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů.
- charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích.
- na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy.
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií.

Tercie-kvarta

- příčiny a vznik 1. a 2. sv. války, politické, sociální a kulturní důsledky válek
- demokracie, totalitní režimy, tržní ekonomika v kapitalismu, hospodářské krize a jejich příčiny, antisemitismus, rasismus, holocaust, boj za lidská práva
- trestní zákoník, druhy trestů, soudy, trestně - právní orgány, předpisy a jejich porušování
- NATO, OSN, EU

Očekávané výstupy:

- na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky.
- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů.
- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu.
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.
- dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.
- rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- popíše vliv začlenění České republiky do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů České republiky v rámci EU i možných způsobů jejich
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah Česká republika, posoudí jejich význam a popíše výhody spolupráce mezi státy.

Kvarta

Průřezové téma: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže.

Učivo:

- vznik Československa a jeho vývoj do roku 1948
- ukončení 2. sv. války, rozdělení světa, bipolarita, studená válka

- 60. a 70. léta - boj za nezávislost jednotlivých států ve světě, rozpad koloniálního systému
- revoluce 1989, vznik České republiky a její postavení ve světě, faktory pro zdravý vývoj světa
- rozdělení státní moci, státní občanství, Ústava České republiky
- demokracie, demokratické režimy, svobodná volba a rozhodování v každodenním životě, volby
- základní lidská práva, práva dětí, šikana, diskriminace
- druhy a postihy protiprávního jednání, trestní zákoník, právo, právní úkony, trestněprávní řízení
- významné globální problémy v Evropě a ve světě
- RE, NATO, OSN, EU, boj proti mezinárodnímu terorismu a jeho prevence

Očekávané výstupy:

- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků
- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické, hospodářské a vojenské spolupráce.
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.
- posoudí postavení rozvojových zemí.
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa.
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci České republiky i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a států.
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů.
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.

- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod.
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů- vlastnictví, pracovní poměr, manželství.
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy- osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci.
- posoudí postavení rozvojových zemí.
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa.
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci České republiky i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a států.
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů.
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod.
- provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy- osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci.
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni- v obci, v regionu.
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání.

5.4 Člověk a příroda

5.4.1 Zeměpis

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět zeměpis se skládá z obsahu vzdělávací oblasti geografie, základů kartografie, planetární geografie a geomorfologie.

Výuka probíhá většinou ve třídách s využitím školních atlasů, nástěnných map, globusů a tematických videokazet, je doplňována exkurzemi v rámci České republiky a návštěvami zeměpisných expozic či výstav. Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech.

Cílem výuky je poskytnout studentům souhrn kompetencí a dovedností důležitých pro jejich praktické uplatnění v běžném životě a navazují a prolínají se s kompetencemi osvojovanými v ostatních předmětech. Důraz je kladen na schopnost orientace studentů v různých typech map a orientace v terénu (topografie).

V učebním plánu jsou zeměpisu vyčleněny 2 hodiny týdně v každém ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení

- motivujeme studenty k samostatnému vyhledávání a třídění informací, na základě získaných informací studenti vyvozují závěry a samostatně zpracovávají a prezentují určitá témata
- vedeme studenty k využívání různých informačních zdrojů - odborná literatura, mapy, atlasy, internet, odborné časopisy
- seznamujeme studenty s obecně užívanými termíny, znaky, symboly

Kompetence k řešení problémů

- vlastním úsudkem a zkušeností a pomocí různých metod a postupů studenti objevují různé varianty řešení
- vedeme studenty k ověřování správnosti řešení a k aplikaci osvědčených postupů a získaných výsledků při řešení obdobných problémových situací
- své závěry a řešení jsou studenti schopni obhájit a nést za ně zodpovědnost

Kompetence komunikativní

- zadáváme úkoly a samostatné práce pro dvojice nebo skupiny
- umožňujeme studentům vést účinnou diskusi, obhájit svůj názor a vhodně argumentovat
- studenti využívají dostupných informačních technologií a prostředků pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- studenti se účastní utváření pravidel (popřípadě i hodnocení) práce, stanovená pravidla dodržují
- studenti respektují zkušenosti jiných lidí a jsou ohleduplní a udržují dobré mezilidské vztahy

Kompetence občanské

- studenti vnímají nutnost ochrany životního prostředí a znají environmentální problémy ve svém okolí
- začleňujeme studenty jiných národností a využití jejich odlišných zkušeností k seznámení ostatních studentů s jejich kulturami
- snažíme se začleňovat sociálně i prospěchově slabší žáky do kolektivu

Kompetence pracovní

- studenti vypracovávají a odevzdávají zadané úkoly v požadované kvalitě a ve stanoveném termínu
- motivujeme studenty k využití získaných vědomostí v praktickém životě a budoucím povolání

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Prima

Učivo:

- informační zdroje v geografii
- základy kartografie a topografie

- planeta Země (Země jako vesmírné těleso)
- krajinná sféra (přírodní, společenská a hospodářská sféra) = přírodní obraz Země
- rozloha a členitost světového oceánu
- polární oblasti
- Afrika
- Austrálie a Oceánie

Očekávané výstupy:

Žák

- vyhledává a přiměřeně hodnotí informace a zdroje dat (z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů)
- rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
- přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře
- orientuje se v konkrétních regionech prostorově vnímá a hodnotí místa, objekty a jevy v těchto regionech, pro vytváření postojů k okolnímu světu
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovná Zemi s ostatními tělesy sluneční soustavy
- prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země pro život lidí
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, rozeznává a klasifikuje tvary Zemského povrchu
- porovnává působení endogenních (vnitřních) exogenních (vnějších) procesů přírodní sféry a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost
- rozlišuje přírodní a společenské atributy, jako kritéria pro vymezení regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, porovnává a hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti oceánů, vybraných světadílů, makroregionů a modelových států

- zvažuje jaké změny ve vybraných regionech nastali, nastávají a mohou nastat co je jejich příčinou

Sekunda

Učivo:

- Amerika (severní, střední a jižní)
- Asie

Očekávané výstupy:

Žák

- rozlišuje přírodní a společenské atributy, jako kritéria pro vymezení regionů světa
- lokalizuje na mapách světadíly a makroregiony světa podle zvolených kritérií, porovnává a hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti vybraných světadílů, makroregionů a modelových států
- zvažuje jaké změny ve vybraných regionech nastali, nastávají a mohou nastat co je jejich příčinou

Tercie

Učivo:

- místní region
- Česká republika
- regiony České republiky

Očekávané výstupy:

Žák

- vymezí a lokalizuje místní region podle bydliště nebo školy
- hodnotí na přirozené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení hospodářských aktivit
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky v mezinárodních a národních institucích, organizacích a integracích států

Kvarta

Průřezové téma: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

Učivo

- Evropa
- společenské a hospodářské prostředí
- politická mapa současného světa

- životní prostředí
- krajina
- příroda a společnost

očekávané výstupy:

Žák

- lokalizuje na mapách světadíl a jeho státy a vybrané regiony podle zvolených kritérií
- porovnává a hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti jednotlivých států a regionů
- zvažuje jaké změny ve vybraných regionech nastaly, nastávají a mohou nastat a co je jejich příčinou
- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, pohyby a růst
- pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- přiměřeně zhodnotí strukturu, složky a funkce světového hospodářství, na mapách lokalizuje surovinové a energetické zdroje
- porovnává předpoklady pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- porovnává státy a jejich integrace na základě podobných odlišných znaků
- orientuje se v geopolitických změnách a politických problémech v jednotlivých světadílech a světových regionech
- porovnává různé krajiny, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
- uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- uvádí závažné důsledky rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

5.4.2 Fyzika

Charakteristika předmětu

Hodinové dotace v jednotlivých ročnících: 2 – 2 – 2 – 2

V prvním ročníku je do předmětu začleněna vzdělávací oblast „Člověk a svět práce“, tematický okruh „Práce s laboratorní technikou“ (1 hodina týdně).

Výuka probíhá ve třídách, odborných posluchárnách a laboratořích. Na laboratorní cvičení je většinou nutno dělit třídu na 2 skupiny.

Předmět navazuje na znalosti žáků ze základní školy, získané v předmětu „Přírodověda“.

V předmětu fyzika si žáci osvojují, především na základě pozorování, měření a experimentování, nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění fyzikálním jevům a procesům vyskytujícím se v přírodě, v běžném životě a v technické praxi. Významně přispívá k rozvoji rozumových schopností žáků, k přechodu od převážně názorného poznání k poznání reflektujícímu prvky vědeckého poznání, učí žáky přesnému vyjadřování, rozvíjí jejich specifické zájmy a uvádí je do možností a perspektiv moderních technologií.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- samostatně či v kooperaci s ostatními žáky systematicky pozorovat různé fyzikální objekty, procesy i jejich vlastnosti a měřit různé fyzikální vlastnosti objektů, výsledky svých pozorování a měření zpracovávat, vyhodnotit a dále využívat pro své vlastní učení
- samostatně či v kooperaci s ostatními žáky provádět experimenty, které buď ověřují, či potvrzují vyslovené hypotézy, nebo slouží jako základ pro odhalování fyzikálních zákonitostí, z nichž mohou žáci vycházet v dalších svých aktivitách
- vyslovovat v diskusích hypotézy o fyzikální podstatě studovaných jevů či jejich průběhu, ověřovat různými prostředky jejich pravdivost a využívat získané poznatky k rozšiřování vlastního poznávacího potenciálu

- vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se fyzikální problematiky a využívat je efektivně ve svém dalším studiu
- poznávat souvislosti fyzikálního zkoumání s ostatními, zejména přírodovědně zaměřenými, oblastmi výzkum

Kompetence k řešení problémů:

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- rozpoznávat problémy v průběhu jejich fyzikálního vzdělávání při využití všech metod a prostředků, jež mají v daném okamžiku k dispozici (dostupné metody pozorování, měření, experimentování, matematické prostředky, grafické prostředky apod.)
- jednoznačně vyjádřit problém, na který narazí při jejich fyzikálním vzdělávání
- hledat, navrhnout či používat další metody, informace a nástroje, které by mohly přispět k řešení problému, jestliže dosavadní postup nevedl k cíli
- posuzovat řešení daného fyzikálního problému z hlediska jeho správnosti, jednoznačnosti či efektivnosti a z těchto hledisek porovnávat i případná různá řešení daného problému
- korigovat chybná řešení problému
- používat osvojené metody řešení fyzikálních problémů i v jiných oblastech vzdělávání, pokud jsou dané metody v těchto oblastech aplikovatelné

Kompetence komunikativní

Ve vyučovacím předmětu fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- správně používat odbornou terminologii při formulaci fyzikálních zákonů a popisu fyzikálních jevů
- porozumět jednoduchým odborným textům s fyzikální tematikou, přemýšlet o nich a tvořivě jich využít při dalším studiu
- chápat význam symbolů používaných ve fyzice
- srozumitelně formulovat své myšlenky a názory, přesně se vyjadřovat, účinně se zapojit do diskuse

- užívat informačních a komunikačních technologií pro získávání dat a informací týkajících se fyzikální problematiky

Kompetence sociální a personální

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- účinně spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu (laboratorní práce, projektové vyučování)
- respektovat názory a zkušenosti druhých lidí a čerpat z nich poučení
- respektovat stanovená pravidla (laboratorní řád, řád odborné učebny, pracovní postupy a zadání úkolů)
- ovládat a řídit svoje jednání tak, aby přispívali k upevnování dobrých vztahů se spolužáky i pedagogy
- uplatňovat zdravé sebevědomí, prezentovat vlastní názory, navrhnout netradiční řešení úkolů

Kompetence občanské

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- uvědomovat si přínos českých vědců pro rozvoj fyzikální vědy v minulosti i současnosti
- uvědomovat si nezbytnost mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a techniky
- chápat základní ekologické problémy spojené s prudkým rozvojem vědy a techniky, rozhodovat se v zájmu podpory trvale udržitelného rozvoje společnosti
- uvědomit si riziko zneužití vědeckých objevů proti lidstvu

Kompetence pracovní

Ve vyučovacím předmětu Fyzika využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- bezpečně používat fyzikální přístroje a další vybavení školní laboratoře, dokázat aplikovat získané dovednosti v praxi

- využívat znalostí a dovedností získaných ve výuce fyziky v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na budoucí profesní zaměření

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Prima:

Učivo:

- Těleso a látka
- Veličiny a jejich měření
- Elektrické vlastnosti látek
- Magnetismus
- Elektrický obvod

Očekávané výstupy:

žák

- dokáže určit rozdíl mezi tělesem a látkou, dokáže určit, z jakých látek se běžná tělesa skládají, experimentálně dokáže zjistit některé vlastnosti látek a popsat jejich skupenství
- osvojí si pojmy atom, molekula, prvek, sloučenina, získá představu o velikosti atomů a molekul a o jejich neustálém pohybu
- rozlišuje pojmy fyzikální veličina a jednotka, používá běžný zápis fyzikálních veličin pomocí označení, velikosti a jednotky, pomocí vhodně zvolených měřidel změří některé důležité fyzikální veličiny, ovládá zásady zpracování sady měření, pochopí pojem přesnost měření a chyba měření,
- chápe vztah mezi hmotností, objemem a hustotou, zvládne výpočty těchto veličin z fyzikálních vztahů
- chápe souvislost mezi jevy z běžného života a elektrováním těles a souvislost mezi elektrickým nábojem a stavbou látek, pozná vlastnosti elektrických sil a elektrického pole, rozlišuje typické vodiče a izolanty
- rozeznává jednotlivé části magnetu, seznámí se s magnetickým polem a jeho vlastnostmi, experimentálně rozliší látky na magnetické a nemagnetické, chápe magnetování látek, dokáže vysvětlit chování kompasu v magnetickém poli Země

- určí podmínky průchodu proudu elektrickým obvodem, používá základní schématické značky elektrického obvodu a prakticky zapojí jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod, osvojí si pojmy zapojení vedle sebe a za sebou

Sekunda

Učivo

- Pohyb tělesa
- Síly a jejich vlastnosti
- Kapaliny
- Plyny
- Světelné jevy

Očekávané výstupy

Žák:

- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem
- rozlišuje pojmy okamžitá a průměrná rychlost
- ovládá převody jednotek rychlosti
- kreslí grafy závislostí fyzikálních veličin a čte údaje z grafů
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich účinky, velikosti, směry a výslednici
- změří velikost působící síly siloměrem
- využívá Newtonovy zákony pro objasnění či předvídání změn pohybu těles v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
- rozlišuje pojmy tlak a tlaková síla, využívá při řešení úloh vztah mezi silou tlakem a plochou

- aplikuje znalosti o působení třecí síly na konkrétní příklady z praxe
- získá představu o základních fyzikálních vlastnostech kapalin a plynů
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidu v tekutině chování tělesa
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí k objasnění přírodních jevů
- využívá zákona o odrazu světla k řešení problémů a úloh
- rozhodne ze znalosti rychlostí světla v různých prostředích, jak se světlo bude lámat a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami
- aplikuje znalost chodu hlavních paprsků čočkami při geometrické konstrukci obrazu, posoudí vlastnosti obrazu

Tercie

Učivo

- Práce a energie
- Tepelné jevy
- Zvukové jevy
- Elektrický proud

Očekávané výstupy

Žák:

- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní změnu energie
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, prací a časem
- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejího přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- rozlišuje pojmy vnitřní energie tělesa, práce a teplo
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté nebo odevzdané tělesem

- zhodnotí výhody a nevýhody užívání různých energetických zdrojů a přeměny tepla na mechanickou práci v tepelných strojích z hlediska vlivu na životní prostředí
- posoudí na základě znalostí o šíření tepla možnosti úspor energie
- aplikuje dřívější poznatky o struktuře látek a vnitřní energii na vysvětlení změn skupenství
- rozliší pružná a nepružná tělesa
- získá základní představu o kmitavém pohybu, pozná periodický pohyb a základní veličiny, které jej charakterizují
- rozezná různé druhy vlnění z praxe, rozliší pojmy kmitání a vlnění, využívá vztah mezi rychlostí šíření vlnění, vlnovou délkou a frekvencí
- rozpozná ve svém okolí různé zdroje zvuku a jejich vlastnosti, analyzuje vhodnost různých prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí
- pozná různé zdroje elektrického proudu a příčiny vzniku trvalého proudu v obvodu
- využívá s porozuměním Ohmův zákon při řešení úloh, pozná základní vlastnost vodičů – elektrický odpor, používá správně jednotky proudu, napětí a odporu
- používá základní pravidla a vzorce pro určování výsledného odporu při sériovém a paralelním zapojení rezistorů
- zapojí elektrický obvod se zdrojem, reostatem a žárovkou, změří v obvodu proud a napětí
- aplikuje znalosti o přeměnách různých forem energie na princip výroby elektrické energie v různých typech elektráren

Kvarta

Učivo

- Fyzikální veličiny a jednotky
- Kinematika

- Dynamika
- Práce, výkon, energie
- Gravitační pole
- Mechanika tuhého tělesa
- Mechanika kapalin a plynů

Očekávané výstupy

Žák:

- rozliší základní a odvozené jednotky soustavy SI, ovládá předpony pro označení násobků a dílů a převody jednotek
- rozliší skalární a vektorové veličiny, ovládá grafické skládání vektorů
- pozná různé druhy pohybů
- využívá zákonitosti a vztahy pro pohyb rovnoměrný, rovnoměrně zrychlený a rovnoměrný pohyb po kružnici při řešení úloh a problémů
- aplikuje 1., 2. a 3. Newtonův pohybový zákon při řešení úloh a problémů, na základě znalosti silového působení na hmotný bod dokáže předpovědět způsob jeho pohybu
- využívá zákon zachování hybnosti k vysvětlení různých fyzikálních jevů a technických aplikací
- rozliší inerciální a neinerciální vztažnou soustavu, předpoví účinek setrvačné síly působící na těleso
- řeší úlohy na výpočet práce síly, která nemá směr shodný s posunutím
- aplikuje nové poznatky o vzájemných přeměnách práce a mechanické energie na složitější fyzikální úlohy a problémy
- pracuje s pojmem účinnost, zdůvodní nemožnost konstrukce perpetua mobile
- posoudí na základě Newtonova gravitačního zákona vliv hmotnosti a vzdálenosti dvou hmotných bodů na jejich vzájemné působení
- aplikuje Newtonův gravitační zákon na gravitační pole Země a pohyby těles v něm

- objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce, měsíců kolem planet a pohyb umělých kosmických těles.
- posoudí silové působení na tuhá tělesa při posuvném a otáčivém pohybu
- stanoví podmínky rovnováhy sil působících na tuhé těleso z hlediska jejich momentů
- určí těžiště těles experimentálně a výpočtem
- stanoví podmínky rovnovážné polohy tělesa , vysvětlí pojem stabilita rovnovážné polohy
- využívá veličiny moment setrvačnosti k výpočtu kinetické energie rotačního pohybu tuhého tělesa
- využívá znalostí Pascalova a Archimédova zákona při řešení úloh, aplikuje tyto zákony na příklady z praxe
- aplikuje zákony zachování hmotnosti a energie při proudění ideální kapaliny, vysvětluje a zdůvodňuje různé přírodní jevy a technické aplikace na základě rovnice kontinuity a Bernoulliho rovnice
- rozlišuje proudění ideální a reálné kapaliny, posuzuje možnosti zvětšení nebo zmenšení odporových sil při pohybu těles v reálném prostředí

5.4.3 Chemie

Charakteristika předmětu

Chemie je přírodovědný předmět, který poskytuje didakticky zjednodušený obraz poznání v chemické formě pohybu hmoty a jejích přeměnách v přírodě. Učí žáky teoreticky a prakticky poznávat chemickou formu pohybu hmoty ve vztahu k fyzikálnímu a biologickému pohybu. Zpřístupňované poznatky se současně aplikují na oblasti společenské praxe – na průmyslovou a zemědělskou výrobu, na techniku, stavebnictví, zdravotnictví apod. Vzhledem k chemizaci řady odvětví se klade důraz na výchovu k ochraně životního prostředí.

Praktická složka vyučování se člení na:

- demonstrační pokusy
- cvičení v laboratoři

Při laboratorních cvičeních se žáci učí dodržovat bezpečnostní předpisy a nařízení pro práci s chemikáliemi. Osvojí si základní separační metody, způsoby příprav anorganických i organických sloučenin. Z tohoto důvodu byla v prvním ročníku výuky chemie (v sekundě) zařazena i problematika „Člověk a svět práce“.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

Ve vyučovacím předmětu chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pravidelně využívat spolehlivé informační zdroje z oblasti obecné, anorganické i organické chemie
- provádět jednoduché pokusy a demonstrace
- naučit se zacházet s laboratorními pomůckami a jednoduchými přístroji
- pochopit podstatu chemického pokusu a jeho provedení
- poznávat zásady bezpečné práce s chemikáliemi včetně prodávaných hořavin, žiravin, škodlivých a jedovatých látek
- poskytovat první pomoc při úrazech způsobených těmito látkami
- získat představu o mnohostranném využití chemie a chemických technologií v nejrůznějších oblastech lidské praxe a o jejich důsledcích ve způsobu života člověka a společnosti
- pochopit perspektivy uplatnění chemie v budoucnosti a zároveň si uvědomit potřebu vyrovnávat se i s některými negativními důsledky chemické výroby na životní prostředí člověka a tím i na lidské zdraví

Kompetence k řešení problému:

Ve vyučovacím předmětu chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- pochopit podstatu chemického pokusu a jeho provedení
- najít vysvětlení chemických jevů
- na základě výsledků pokusů vyvozovat závěry a uvádět je do širších souvislostí

- jednoznačně formulovat problém
- používat různé metody, které by mohli přispět k řešení daného problému; hodnotit efektivitu různých metod řešení
- korigovat chybná řešení problému
- poznávat souvislosti chemických dějů s fyzikálními změnami látek

Kompetence komunikativní:

Ve vyučovacím předmětu chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- číst s porozuměním chemický text a zpracovat z něho výstižné sdělení
- vyhledávat a interpretovat informace v odborné chemické a technické literatuře (např.: v chemických tabulkách, odborných časopisech, informace z hromadných sdělovacích prostředků apod.)
- vybrat z nadbytku chemických informací informace podstatné
- správně vyhodnotit údaje z tabulek, grafů, schémat
- zapsat a vyhodnotit empirické údaje, sestavit tabulku, graf nebo schéma
- zapsat a interpretovat zprávu z experimentu nebo pozorování
- vytvořit si a obhájit svůj názor na řešení chemického problému
- napsat a přednést sdělení s odbornými informacemi

Kompetence sociální a personální:

Podle povahy lze cíle výchovy a vzdělávání rozdělit do dvou oblastí.

První oblast představuje kompetence žáka.

Druhá oblast zahrnuje cíle afektivní, které se týkají zájmů, postojů, hodnotové orientace a emocionální sféry psychiky. Výsledky výchovy v afektivní oblasti nelze hodnotit žádným druhem zkoušky, jakkoliv jsou důležité.

Ve vyučovacím předmětu chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- používat získané poznatky chemické povahy při řešení konkrétních životních situací (první pomoc při požárech, otravách plyny, popáleninách louhy či kyselinami, zasažení elektrickým proudem...)
- posoudit důsledky vlastností látek průběhu chemických dějů z hlediska běžného života, hospodářské činnosti, ochrany a tvorby životního prostředí a ochrany zdraví
- navrhnout jednoduchou analýzu látek, které jsou z určitého hlediska látkami nebezpečnými

Kompetence občanské:

Ve vyučovacím předmětu chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

vysvětlit zásady ochrany životního prostředí a zdraví člověka před:

- škodlivými účinky jaderného záření
- látkami, které ovlivňují biokatalyzátory chemických reakcí (ionty běžných kovů...)
- látkami, které ovlivňují pH vod; půdy (kyseliny, zásady)
- vysvětlit podstatu biochemických dějů, které probíhají při:
- hoření látek – organických i anorganických
- hnití organické sloučeniny
- rezivění kovů
- a uvést dopad těchto dějů na:
- kvalitu potravinářských výrobků
- ekonomické důsledky ochrany předmětů (mostů apod.)
- vysvětlit podstatu působení různých látek (pesticidů, insekticidů, antibiotik, detergentů, emulgátorů...), které se využívají kosmetickém a farmaceutickém průmyslu a jejich dopad na životní prostředí

Kompetence pracovní:

Ve vyučovacím předmětu chemie využíváme pro utváření a rozvíjení dané klíčové kompetence výchovné a vzdělávací strategie, které žákům umožňují:

- dodržovat pravidla bezpečné práce v chemické laboratoři
- provést základní práce v chemické laboratoři
- zvládnout pracovní návyky v chemické laboratoři související s metodami oddělování složek směsí (filtrace, destilace...), sestavit jednoduché aparatury dle pracovního návodu
- navrhnout a realizovat jednoduché pokusy k ověření vlastností látek (rozpustnosti, bodu tání...)
- sestavit modely molekul, které znázorňují prostorové uspořádání atomu v molekule organické sloučeniny

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

- I. Pozorování, pokus, bezpečnost práce
- II. Směsi
- III. Částicové složení látek a chemické prvky
- IV. Chemické reakce
- V. Anorganické sloučeniny
- VI. Organické sloučeniny
- VII. Chemie a společnost
- VIII. Základy biochemie

I. Pozorování, pokus a bezpečnost práce

Zařazeno do ročníku: sekunda, kvarta

Očekávané výstupy

Žák

- určí společné a rozdílné vlastnosti látek

- pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a bezpečně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Učivo

- vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek
- základy bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě
- nebezpečné látky a přípravky – P-věty, H-věty, varovné značky a jejich význam
- mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

II. Směsi

Zařazeno do ročníku: sekunda, tercie, kvarta

Očekávané výstupy

Žák

- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

Učivo

- směsi – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv

teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)

- voda – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody ; čistota vody
- vzduch – složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva

III. Částicové složení látek a chemické prvky

Zařazení do ročníku: sekunda, tercie, kvarta

Očekávané výstupy

Žák

- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Učivo

- částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
- prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo
- chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých organických a anorganických sloučenin

IV. Chemické reakce

Zařazeno do ročníku: sekunda, tercie, kvarta

Očekávané výstupy

Žák

- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnocení jejich využívání

- přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Učivo

- chemické reakce – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- klasifikace chemických reakcí – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní
- faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza
- chemie a elektřina – výroba elektrického proudu chemickou cestou

V. Anorganické sloučeniny

Zařazeno do ročníku: sekunda, kvarta

Očekávané výstupy

Žák

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

Učivo

- oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- soli kyslíkaté a bezkyslíkaté – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

VI. Organické sloučeniny

Zařazeno do ročníku: tercie, kvarta

Očekávané výstupy

Žák

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje vlastnosti a použití
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů

Učivo

- uhlovodíky – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů v lidském těle

VII. Chemie a společnost

Zařazeno do ročníku: sekunda, kvarta

Průřezové téma: Environmentální výchova

Odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického

vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Očekávané výstupy

Žák

- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- aplikuje znalosti a principy hašení požárů a řešení modelových situací z praxe
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Učivo

- chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace, surovin, koroze
- průmyslová hnojiva
- tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika
- plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace
- detergenty a pesticidy, insekticidy
- hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti
- léčiva a návykové látky

VIII. Základy biochemie

Zařazeno do ročníku: kvarta

Čekávané výstupy

Žák

- porozumí podstatě nejdůležitějších chemických dějů v živých soustavách (lidském těle)
- aplikuje poznatky pro ochranu svého zdraví před různými chemikáliemi, se kterými přichází do styku

Učivo

- aminokyseliny, peptidy, bílkoviny
- monosacharidy, oligosacharidy, polysacharidy
- nukleové kyseliny a dědičnost
- tuky
- biokatalyzátory (enzymy)

5.4.4 Biologie a geologie

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět biologie zahrnuje kromě vlastního obsahu ještě vzdělávací obor Člověk a zdraví a průřezové téma Environmentální výchova.

V primě je časová dotace dvě hodiny z čehož je jedna hodina věnovaná vzdělávacímu oboru Člověk a zdraví. Náplní druhé hodiny jsou jednobuněčné rostliny a živočichové, bezobratlí, potravní vztahy.

V sekundě má časovou dotaci dvě hodiny týdně. Tématem jsou Strunatci, Obratlovci, morfologie rostlin, systém rostlin.

V tercii se v obou hodinách vyučuje vzdělávací obor Člověk a zdraví, který se úzce prolíná s biologii člověka a stavbou lidského těla.

V kvartě je z dvouhodinové dotace jedna hodina věnovaná průřezovému tématu Environmentální výchova, vzdělávací obsah druhé hodiny je tvořen tématy z neživé přírody, mineralogií, petrografií, geologickým vývojem naší země.

Předmět biologie směřuje k praktickému poznávání přírodnin a vytvoření kladného a zvědavého vztahu k přírodě kolem nás, ke zdravému způsobu života a k formování osobnostního a sociálního rozvoje. Nezbytným předpokladem k dosažení těchto cílů je dostatečný teoretický základ.

Z tohoto důvodu předmět realizujeme jak ve třídách formou klasické teoretické výuky, tak v přírodě formou terénních pozorování, sběrem přírodního materiálu a jednoduchých projektů. Díky spolupráci s JČU se výuku daří i rozšířit na exkurze na některá pracoviště přírodovědecké fakulty.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení :

- klademe otevřené otázky, úlohy rozvíjející tvořivost
- využíváme chyby žáků ke správnému pochopení látky
- vedeme žáky ke schopnosti samostatně zpracovat a prezentovat určité téma
- vyžadujeme dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu
- umožňujeme volbu mezi variantami nabídnutých témat a úloh (stejného řádu) v písemných zkouškách
- dbáme na to, aby žák porozuměl úkolu z hlediska jeho účelu – žák ví, co se učí a proč se to učí
- vyučování doplňujeme terénními exkurzemi, spolupracujeme s Přírodovědeckou fakultou ČB a některými ústavami AV ČR.

Kompetence k řešení problému :

- zadáváme otevřené otázky, problémové a tvořivé úkoly
- koncipujeme hodiny tak, aby žáci docházeli k řešení a závěrům sami
- vybavujeme školu studijními materiály a pomůckami tak, aby byly ve výuce žákům dostupné
- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů i s ostatními předměty, spolupracují na řešení zadaných úkolů a prezentují před ostatními své závěry

Kompetence komunikativní :

- zadáváme úkoly ve dvojicích, skupinách
- umožňujeme žákům obhájit svůj názor
- klademe otevřené otázky a motivujeme tím žáky k souvislému jazykovému projevu
- vytváříme příležitosti pro vzájemnou diskusi žáků k danému úkolu
- dbáme na dodržování základních komunikačních pravidel

- zadáváním referátů nutíme žáky přednesu na veřejnosti

Kompetence sociální a personální :

- dbáme na dodržování dohodnutých pravidel v hodině
- vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů lišících se od jejich vlastních
- zajímáme se, jak žákům vyhovuje styl výuky jednotlivých učitelů
- umožňujeme žákům spoluvytvářet kritéria hodnocení, tím je motivujeme ke spolupráci
- rozvíjíme schopnost posuzovat výkony ostatních, ale i své vlastní
- žáci si sami volí účast na exkurzích nabízených školou

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k respektování přesvědčení druhých, odmítání útlaku a hrubého zacházení
- zařazením biologických kurzů, terénních exkurzí a besed s externími odborníky, vedeme žáky k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů
- aktivně se zapojujeme do akcí pořádaných ekologickým centrem Cassiopeia v ČB

Kompetence pracovní :

- vyžadujeme dokončování práce v dohodnuté kvalitě a termínech
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce
- studijní materiály a zdroje jsou ve výuce žákům dostupné a v dostatečném počtu
- motivujeme studenty k využití získaných vědomostí v praktickém životě a budoucím povolání
- učíme studenty používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla
- přistupujeme k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i

zdraví druhých, ochrany životního prostředí i kulturních a společenských hodnot

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Prima

Přírodopis

Učivo:

Země a život.

Nebuněčné organizmy.

Jednobuněčné organizmy.

Mnohobuněčné organizmy (řasy, houby, lišejníky).

Prvoci a mnohobuněční živočichové.

Očekávané výstupy:

- žáci se orientují v základních názorech na vznik Země a života
- rozlišují vybrané organické a anorganické látky
- dokáží vysvětlit základní projevy života na příkladech
- umí popsat stavbu a funkce vybraných nebuněčných a jednobuněčných organismů
- vykazují praktické znalosti vybraných zástupců hub (stavba těla, rozmnožování, výživa)
- umí vysvětlit princip soužití mezi houbou a řasou v lišejnících, poznají nejběžnější zástupce
- znají principy fungování jednobuněčných a mnohobuněčných organismů, umí rozlišit nejběžnější zástupce a zařadit je do systému, vysvětlit jejich význam

Člověk a výchova ke zdraví

Učivo:

Vliv vnějšího prostředí na člověka.

Viry, bakterie, sinice, kvasinky, houby a řasy - jejich vliv na život a zdraví člověka.

Parazitické zástupci prvoků, ploštěnců, hlístů, členovců.

Očekávané výstupy:

- žáci umí vysvětlit rozdíly mezi atmosférou, ozónosférou, hydrosférou – jejich vliv na životní formy
- dokáží vysvětlit význam Slunce, vody, kyslíku a oxidu uhličitého pro život na Zemi
- rozlišují nejdůležitější původce nemocí a způsoby prevence proti onemocněním
- jsou seznámeni s pozitivním vlivem jednobuněčných organismů na život člověka
- umí bezpečně rozlišit běžné jedovaté houby od jedlých, zacházet s houbami a pokrmy z nich připravených
- znají využití řas jako součásti jídelníčku
- rozlišují pojmy vnitřní a vnější cizopasník, s doložením na konkrétních příkladech (trypanozoma spavičná, měňavka úplavičná, motolice, tasemnice, škrkavka, roup, klíště, veš, blecha, štěnice...)
- dokáží vysvětlit relativnost pojmů „škodlivý a užitečný“ organismus
- uvědomují si význam užitečného hmyzu

Sekunda

Přírodopis

Průřezové téma: Environmentální výchova

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním

hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Učivo:

Strunatci.

Vyšší rostliny – výtrusné, nahosemenné a krytosemenné.

Očekávané výstupy:

- vysvětlí rozdíl mezi strunatci a obratlovci
- umí popsat stavbu a funkci vybraných zástupců z jednotlivých skupin živočichů, orientuje se v živočišném systému
- zná naše nejběžnější ryby, obojživelníky, plazy, ptáky a savce
- umí určit i významné zástupce žijící mimo naše území
- rozlišuje základní orgány vyšších rostlin, vysvětlí funkci dřevní a lýkové části cévních svazků
- pozná několik rodů- mechů, kapradin, plavuň vidlačku, přesličku rolní
- dokáže objasnit pojem nahosemenná rostlina
- chápe rozdíl mezi opylením a oplozením
- určí některé rody jehličnanů, vysvětlí význam lesa pro přírodu i člověka
- vysvětlí pojmy krytosemenná rostlina, dvou a jednoděložná rostlina, dvou a jednodomá rostlina
- určí některé rody bylin a dřevin krytosemenných rostlin ze svého okolí a dokáže vysvětlit jejich význam
- umí pracovat s určovacími atlasy
- dokáže zdůvodnit nutnost ochrany životního prostředí

Tercie

Přírodopis:

Učivo:

Savci.

Stavba těla a funkce jednotlivých orgánů a orgánových soustav.

Očekávané výstupy:

- vyprávět o životě vybraných druhů savců, jejich přizpůsobení prostředí a o jejich výživě s ohledem na potravní řetězce
- popsat kostru a orgánové soustavy vybraných zástupců savců
- určit vybrané typické zástupce savců z jednotlivých ekosystémů u nás i ve světě
- uvést některé z našich i z cizokrajných kriticky ohrožených druhů savců
- dokáže zhodnotit získané poznatky i z jiných než školních zdrojů, zpracuje je a písemně nebo ústně prezentuje spolužákům
- popíše stručně stavbu těla člověka (včetně vnitřních orgánů)
- objasní funkci jednotlivých orgánů a orgánových soustav

Člověk a výchova ke zdraví:

Průřezové téma: Environmentální výchova

prispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení

Učivo:

Běžné nemoci a jejich obvyklé příznaky, prevence a způsoby léčby.

Poranění pohybové a opěrné soustavy, prevence.

První pomoc.

Zdravý denní režim.

Výživa a zdraví.

Návykové látky a jejich negativní vlivy na organizmus.

Základy rodinné a sexuální výchovy.

Pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka.

Závažná poranění, život ohrožující stavy a epidemie.

Očekávané výstupy:

- dokáže poskytnout předlékařskou první pomoc, včetně transportu postiženého
- **chápe nutnost prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění**
- rozlišuje vstupní brány různých nemocí, dodržuje zásady prevence
- chápe, že dostatečný spánek, odpočinek aktivní pohyb hraje významnou roli pro zdraví člověka
- **chápe vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví- kvalita ovzduší, vody, hluk, osvětlení, teplota**
- orientuje se ve skladbě stravy – rostlinného a živočišného původu, upřednostňuje potraviny nezbytné pro zdraví, je si vědom významu pitného režimu
- chápe zdravotní rizika tabáku, alkoholu, návykových látek, „nebezpečného“ internetu,
- **respektuje změny v dospívání, význam sexuality, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování**
- **projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožujících zdraví -majícím vliv na osobní bezpečí**
- **uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí**
- **umí objasnit význam zdravého způsobu života**
- **zná pravidla chování v mimořádných situacích, při evakuaci**

Kvarta

Přírodopis:

Geologie – 1.pololetí

Učivo:

Vznik a stavba zemského tělesa.

Geologické děje.

Základní stavební části zemské kůry – nerosty a horniny.

Vznik půd.

Vznik a vývoj života na Zemi.

Geologická stavba Českého masívu a Západních Karpat.

Využití nerostných zdrojů

Očekávané výstupy:

- dokáže objasnit příčiny a důsledky základních geologických dějů
- umí rozdělit nerosty a horniny dle jejich vzniku a rozezná je – zná fyzikální a chemické vlastnosti nerostů a hornin a zná jejich vnitřní a vnější strukturu
- dokáže charakterizovat jednotlivá geologická období (faunu, flóru, geologické děje)
- dokáže charakterizovat jednotlivé půdní typy a půdní druhy a zná ekologii půdy
- zná základní geologickou stavbu Českého masívu a Západních Karpat
- umí na mapě umístit těžbu základních nerostných surovin v České republice

Ekologie – 2.pololetí

Průřezové téma: Enviromentální výchova

Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj

výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí

Učivo:

Organismus a prostředí – abiotické faktory prostředí, životní prostor organismů.

Význam vody a prostředí teploty pro život.

Ochrana a využití přírodních zdrojů

Význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život.

Vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka.

Populace, společenstvo.

Ekosystém.

Člověk a prostředí.

Současné, globální, ekologické problémy lidstva.

Ochrana přírody- ve světě a v České republice.

Mimořádné události způsobené přírodními vlivy- příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, sněhové kalamity, větrné bouře, laviny, náledí) a ochrana před nimi.

Očekávané výstupy:

- zná jednotlivé abiotické faktory dokáže vysvětlit jejich funkce
- umí vysvětlit základní ekologické pojmy
- dokáže charakterizovat tok látek a energie v přírodě
- zná historický vývoj vztahů člověka a prostředí

- chápe současné problémy životního prostředí a je seznámen s jejich aktuálním řešením
- zná systém ochrany životního prostředí ve světě a v České republice a zná instituce zabývající se ochranou životního prostředí
- **chápe význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi**
- dokáže své poznatky z ochrany životního prostředí aplikovat v běžném životě

5.5 Umění a kultura

5.5.1 Estetická výchova – hudební

Charakteristika předmětu

Hudební výchova je předmět formativní, zážitkový, rozvíjející citovou stránku osobnosti žáka prostřednictvím činností pěveckých, instrumentálních, hudebně pohybových, a to reprodukčních i kreativních, dále prostřednictvím poslechu a jeho rozboru na úrovni, odpovídající věku žáků. Teoretické poznatky jsou předávány v souvislosti s uvedenými činnostmi, nikoliv samoúčelně.

Průřezová témata:

Výchova ke zdraví je realizována jednak dvěma hodinami v sekundě, kdy jsou žáci poučeni o hlasové hygieně, jednak po celou dobu studia při hlasových a dechových cvičeních.

Multikulturní výchova je realizována průběžně po celou dobu studia poznáváním písní, skladeb a tanců národů celého světa.

Časová dotace předmětu je hodina týdně.

Výuka probíhá v odborné učebně hudební výchovy, na kterou navazuje volný prostor pro pohybovou výchovu.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení

- klademe důraz na získání trvalých pěveckých dovedností a návyků

- vedeme žáky k sebehodnocení
- umožňujeme žákům zažít pocit úspěchu
- podněcujeme tvořivost

Kompetence řešení problému

- podle individuálních schopností žáky zapojujeme do pěveckých soutěží
- zařazujeme problémové úkoly při poslechu hudby a výuce hudební nauky

Kompetence komunikativní

- žáci se podílejí na zpracování videozáznamů z hodin (zpěv, tanec) a z vystoupení školního sboru
- žáci spolupracují v rámci třídy i mezi třídami při přípravě pěveckých vystoupení a při nástrojových doprovodech
- spolupracujeme s pěveckými sbory z jiných českých i zahraničních gymnázií (festival Studentes cantant a zahraniční zájezdy)
- při hospitacích zahraničních studentů zapojujeme hosty do společného zpěvu a tance

Kompetence sociální a personální

- využíváme skupinového vyučování při tvořivých aktivitách
- při zpěvu a tanci respektujeme rovnost všech účastníků

Kompetence občanské

- vytváření vztahu k české lidové písni a české vážné hudbě
- vytvoření úcty k české státní hymně
- při zahraničních zájezdech PS studenti získávají pocit příslušnosti k vlastní zemi

Kompetence pracovní

- podle individuálních schopností zapojujeme žáky do práce v PS, do instrumentálních doprovodů ve třídě a ve sboru

- účastí v PS vedeme žáky k odpovědnosti za celek, pravidelné účasti na zkouškách a systematickosti

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Časová dotace předmětu je hodina týdně.

Výuka probíhá v odborné učebně hudební výchovy, na kterou navazuje volný prostor pro pohybovou výchovu.

Učivo:

Vokální činnosti

Prima:

- pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, mutace, jednohlasý a vícehlasý zpěv, hlasová technika

Sekunda:

- intonace vokální improvizace – diatonické postupy v dur a moll, improvizace v pentatonice
- rytmus – souvislosti rytmu řeči a hudby, rytmický doprovod při zpěvu

Tercie:

- orientace v notovém záznamu písní – notový zápis jako opora při nácviu vokální nebo vokálně instrumentální skladby

Kvarta:

- rozvoj hudebního sluchu a představivosti – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu a melodie do notového záznamu
- reflexe vokálního projevu – vlastního i ostatních, hledání možností nápravy

Instrumentální činnosti

Prima:

- hra na hudební nástroje – využití Orffova instrumentáře pro improvizaci a doprovody, využití keyboardů a počítače

Sekunda:

- záznam hudby – noty, notační počítačové programy

Tercie:

- vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebních nástrojů

Kvarta:

- rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální představy

Kvarta:

- tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy

Hudebně pohybové činnosti

Prima:

- pohybový doprovod znějící hudby - taktování, taneční kroky, improvizace

Sekunda:

- pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku díla - pantomima

Tercie:

- reakce na změny v proudu znějící hudby – tempo, dynamika, rytmus, melodie

Kvarta:

- orientace v prostoru – zapamatování choreografie tance

Poslechové činnosti

Prima:

- orientace ve skladbě a její analýza – postihování hudebně výrazových prostředků a sémantických prvků

Sekunda:

- hudební dílo a jeho autor – hudební skladba v kontextu doby, života autora, uměleckého směru, ostatních druhů umění

Tercie:

- hudební styly a žánry – charakteristika, jejich funkce v životě jedince a společnosti

Kvarta:

- interpretace znějící hudby – slovní charakteristika hudebního díla, formulace subjektivního prožitku

Výstupy

Žák

- využívá svých individuálních schopností a dovedností při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu a při mluvním projevu, zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně jednohlasně a vícehlasně, dokáže posoudit vokální projev svůj i ostatních
- reprodukuje různé motivy, témata a části skladeb, vytváří jednoduché doprovody a improvizace
- realizuje písně a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ pohybových prvků k poslouchané hudbě
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá hudebně výrazové prostředky sémantické prvky, chápe jejich význam a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

5.5.2 Estetická výchova – výtvarná

Charakteristika předmětu

- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity

- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií
- rozvíjí především průřezové téma Osobnostní a sociální výchovy (týká se společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického) a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech (prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře)

Časové vymezení vyučovacího předmětu:

prima a sekunda – 2 hodiny týdně

tercie a kvarta – 1 hodina týdně

Organizační vymezení vyučovacího předmětu:

Výuka probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy, v učebnách výpočetní techniky, v komunitní učebně, v knihovně nebo mimo budovu školy (práce v plenéru, v galerii ...).

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání - skupinové vyučování, samostatná práce, kolektivní práce, krátkodobé projekty.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení

- při teoreticky zaměřených hodinách si žáci vytváří takové učební materiály, aby je mohli dále využívat pro své vlastní učení
- žáci při své tvorbě poznávají vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokáží zpětně uvědomit problémy související s realizací strategie
- učitel zadává jednotlivé úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost
- učitel využívá kladného hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek

- při zadání úkolu žák rozpozná výtvarný problém a hledá nejvhodnější způsob řešení
- strategie
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- strategie
- učitel klade dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (písemně, pomocí technických prostředků, výtvarnými prostředky, ..)
- učitel dohlíží na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních, nezdařených názorů, ..)

Kompetence sociální a personální

- učí se respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce
- strategie
- učitel dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- učitel v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých
- žáků

Kompetence občanské

- při propagaci školních akcí žáci vytváří plakáty a upoutávky, kterými prezentují školu
- žáci respektují názor druhých
- žáci prezentují výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží
- strategie

- učitel podporuje občanské cítění žáků při vytváření propagačních materiálů

Kompetence pracovní

- při samostatné práci jsou žáci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla
- žáci si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- žáci při práci s výtvarným materiálem dodržují hygienická pravidla
- strategie
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití materiálu, nástrojů
- vybavení
- učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupů

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

- vztah člověka k přírodě
- kreativita
- sebepoznání a sebepojetí
- komunikace
- hodnoty, postoje, praktická etika
- rozvoj schopností poznávání
- kooperace a kompetice
- práce v realizačním týmu
- fungování a vliv médií ve společnosti
- tvorba mediálního sdělení
- lidské vztahy
- multikulturalita

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Praktická část

Prima- učivo

- kresba- rozličné materiály a techniky, linie, kresba přírodnin
- prostorové vytváření- hlína, dřevo, tvrdnoucí tvarovací hmota, sádra, další materiály
- grafika- umělecká, užitá, základní techniky, monotyp, návrh, rytí a tisk linorytu
- malba- barevná plocha, míchání barev, odstíny, kontrast..., tematicky zaměřená malba

Sekunda- učivo

- kresba-zátiší- jeho vývoj, rozmístění předmětů, stínování, šrafura, světlo, stín, perspektiva
- malba- tradiční a netradiční malířské materiály a techniky, tempera, kvaš, olejová malba
- akvarel
- práce v materiálu, prostorové vytváření- kašír. hmota, hlína, sádra

Tercie- učivo

- barvy- teplé a studené, základní, psychologický význam barev, netradiční hry s barvami
- portrét- historie, výraz lidské tváře, proporce, způsob zobrazování- v souvislosti s DU
- prostorové vytváření- návrhy a řešení např. dekoračního panelu, divadelní scény, návrh kostýmu
- animace, film, desing

Kvarta- učivo

Průřezové téma Multikulturní výchova

Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik

(zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v Evropě

- netradiční výtvarné techniky- koláž, muchláž, asambláž
- malba- vznik abstrakce, akční malba
- film, fotografie, počítačová grafika
- kresba- zobrazení lidské postavy- proporce, zachycení pohybu, perspektivní zkratka, způsoby zobrazování lidské postavy v průběhu vývoje umění
- umělecké dílo a kýtč

Výstupy

- rozlišuje kresbu, malbu, grafiku, linii a barevnou plochu
- porovnává světlostní proměny, barevné kontrasty, proporční vztahy
- rozvíjí svou představivost a fantazii, smysl pro harmonii
- zdokonaluje svou kreslířskou zručnost, rozvíjí tvořivost v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- umí použít perspektivu

5.6 Informační a komunikační technologie

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět IVT zahrnuje kromě vlastního obsahu vzdělávací obor „Člověk a svět práce“ – „Využití digitálních technologií“.

Vyučuje se v primě, sekundě, tercii a v kvartě, časová dotace ve všech ročnících je 1 hodina týdně, tématem je práce s operačním systémem a internetem, základní ovládání textových editorů a tabulkového procesoru, ovládání základních prostředků v oblasti digitální technologie (vzdělávací obor „Člověk a svět práce“) a základy algoritmicizace. Průřezové téma „Mediální výchova“ úzce prolíná celým obsahem předmětu Informatika a výpočetní technika.

Cílem předmětu je Dosažení základní úrovně informační gramotnosti, tj. získání elementárních dovedností v ovládání výpočetní techniky, orientace ve světě

informací, tvořivá práce s informacemi – jejich využití při dalším vzdělávání a v praktickém životě, rozvoj algoritmického myšlení a využívání dovedností manipulace s výpočetní technikou při řešení praktických úloh a problémů, etický přístup k obsahu informací a k autorským právům k software.

Předmět je orientován výrazně prakticky – samostatnou prací na PC s průběžným výkladem vyučujícího, doprovázeným zároveň okamžitým procvičováním. Žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání informací pod dohledem vyučujícího, v kvartě je těžiště již v samostatně zpracovávaných větších celcích jednotlivých problémů.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

- Práce s textem, s výkladem - důraz na vyhledávání informací,
- Samostatné organizování práce ve skupině
- Schopnost prezentace vlastní práce
- Realizace vlastních nápadů – podněcování tvořivosti žáků
- Operativní využívání inovací v mediálním světě

Kompetence k řešení problému

- Prolínání úloh s ostatními předměty a s řešením praktických problémů
- Aktivní podíl žáka na všech fázích činnosti – plánování, příprava, realizace, prezentace a hodnocení činnosti
- Obhajoba vlastního řešení problému

Kompetence komunikativní

- Vytváření příležitostí ke skupinové práci a diskusi
- Prezentace a obhajoba vlastních názorů současně s přihlédnutím k názoru a řešení ostatních ve skupině

Kompetence sociální a personální

- Důraz na pochopení základů týmové práce a kooperace
- Oboustranná komunikace žák – učitel, založená na vzájemném respektování výsledků práce ostatních.

- Vzájemná pomoc při učení ve skupinové práci

Kompetence občanské

- Etický přístup k obsahu informací a k autorským právům k software
- Vedení žáků k respektování přesvědčení druhých v rámci školního řádu

Kompetence pracovní

- Rozvíjení pocitu zodpovědnosti za vlastní práci – požadavek na tvorbu a odevzdávání práce v předem dohodnutých termínech a kvalitě
- Motivace žáků k využívání získaných vědomostí v praktickém životě, při práci v ostatních vzdělávacích předmětech a při budoucím povolání
- Vedení žáků k objektivnímu sebehodnocení, s přihlédnutím k budoucí profesionální orientaci

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

Prima

Základní pojmy z informatiky (IT, PC, digitální technologie)

Internet – pravidla chování na internetu

Základní způsoby vyhledávání informací

Využití internetu výukové programy, vzdělávací hry, základy algoritmizace

Sekunda

prostředí Windows, programy pro správu souborů, vestavěné programy (WordPad, poznámkový blok, malování, kalkulačka)

základy textového editoru Word

Tercie

textový editor Word

základy Powerpointu, Internetu, samostatný projekt

základy tabulkového procesoru Excel, samostatný projekt

Kvarta

rozšíření učiva Word

tabulkový procesor Excel

rozšíření Powerpointu

tvorba www stránek, algoritmy

Žák

- dosáhne základní úrovně informační gramotnosti, tj. získá elementární dovedností v ovládnání výpočetní techniky
- orientuje se ve světě informací
- tvořivě pracuje s informacemi – využívá jich při dalším vzdělávání a v praktickém životě
- rozvíjí algoritmické myšlení a využívá dovedností manipulace s výpočetní technikou při řešení praktických úloh a problémů
- přistupuje eticky k obsahu informací a k autorským právům k software
- užívá základního kancelářského softwaru – psaní a úprava textů, zpracování databázových informací, práce s grafikou
- ovládá základní prostředky v oblasti digitální technologie uživatelským způsobem

5.7 Člověk a zdraví

5.7.1 Tělesná výchova

Charakteristika předmětu

Předmět TV je na naší škole ve všech ročnících nižšího i vyššího gymnázia dotován dvěma hodinami týdně.

V současné době, kdy převládá sedavý způsob trávení volného času a pro spontánní provozování tělovýchovných aktivit nejsou podmínky nebo nejsou využívány, tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového učení a je zdrojem poznatků a námětů pro zdravotní, rekreační i sportovní využití pohybu ve škole a především má vytvořit návyky pro celoživotní provozování tělovýchovných

aktivit. TV umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti. Vede proto žáky ke spontánnímu pohybu a pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu.

V primě, sekundě, tercii i kvartě jsou všechny hodiny zařazeny do vzdělávací oblasti „Člověk a zdraví“.

V hodinách TV se učitel zaměřuje na to, aby si žáci

- osvojili pohybové dovednosti
- orientovali se v základních otázkách vlivu pohybové aktivity na zdraví
- zvládali základní organizační, hygienické a bezpečnostní zásady
- kladně prožívali osvojené pohybové činnosti
- uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a uměli je využít pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské vztahy.

Všechny tyto cíle by měli vyústit do pozitivního vztahu žáka k pohybovým aktivitám jako základnímu prostředku dlouhodobého ovlivňování aktivního zdraví.

Výchovné a vzdělávací strategie ve vyučovacím předmětu

Kompetence k učení:

- vedeme žáky ke schopnosti samostatně zpracovat a prezentovat určité téma
- využíváme chyby žáků ke správnému pochopení chyby při nácviku pohybových dovedností
- vyžadujeme dokončení práce v dohodnuté kvalitě a termínu
- umožňujeme volbu mezi variantami nabídnutých požadavků na pohybové schopnosti a dovednosti

Kompetence k řešení problému:

- učíme žáky využívat herní taktiku při kolektivních hrách
- v rámci zadávání samostatných tvořivých úkolů si žáci připravují gymnastické sestavy na základě zvládnutých prvků
- umožňujeme zařadit do výuky netradiční sporty, na podkladě znalostí a vlastních zkušeností žáků
- vybavuje TV kabinet pomůckami a materiálem na základě posledních trendů

Kompetence komunikativní:

- zadáváme úkoly ve dvojicích, skupinách
- žáci si sami volí družstva při organizaci soutěží
- vytváříme příležitosti pro vzájemnou diskusi a obhajobu vlastního názoru
- dbáme na dodržování základních komunikačních pravidel
- vedeme žáky k pochopení a k potřebě dodržování pravidel „fair play“

Kompetence sociální a personální :

- dbáme na dodržování dohodnutých pravidel v hodině
- dbáme na dodržování pravidel jednotlivých sportovních disciplín
- umožňujeme žákům spoluvytvářet kritéria hodnocení
- rozvíjíme schopnost posuzovat výkony ostatních, ale i své vlastní
- žáci si sami volí účast na exkurzích nabízených školou

Kompetence občanské:

- vedeme žáky k respektování druhých, odmítání útlaku a hrubého zacházení
- nabádáme žáky k asertivnímu chování založeném na vážení si sama sebe
- na sportovních kurzech prosazujeme nutnost podříditi výkon nejslabšímu jedinci a podříditi vůli menšiny většině
- aktivně se zapojujeme do sportovních akcí
- podporujeme nadané studenty možností volby individuálního studia

Kompetence pracovní:

- umožňujeme studentům reprezentovat školu
- hmotné a materiální vybavení obnovujeme podle nejnovějších trendů
- učíme žáky používat bezpečně vybavení a pomůcky dodržováním stanovených pravidel
- zvolením vhodných metodických postupů učíme žáky získat motorickou zručnost i fyzickou zdatnost.

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti

PRIMA

Učivo:

Organizace pohybové činnosti.

Pohybové hry s různým zaměřením.

Gymnastika-akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí.

Atletika-běh rychlý, vytrvalostní, skok do dálky a výšky.

Sportovní hry-vybíjená, fotbal, florbal, přehazovaná, basketbal.

Pravidla osvojovaných činností.

Očekávané výstupy: student aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu.

Zvládá v souladu s předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži a rekreačních sportech.

SEKUNDA

Učivo:

Organizace pohybové činnosti.

Základní povely.

Zásady bezpečnosti.

První pomoc při TV a sportu.

Gymnastika-akrobacie, přeskoky, rytmické a kondiční cvičení.

Úpoly-základy-pádová technika.

Atletika-běh rychlý, běžecká cvičení, běh vytrvalostní, skok do dálky a výšky, hod kriketovým míčkem.

Sportovní hry: basketbal, vybíjená, florbal, základy odbíjené.

Lyžařský kurz-běžecký a sjezdařský výcvik, bezpečnost pohybu v zimní krajině.

Mazání lyží, výzbroj, výstroj.

Očekávané výstupy:

- student aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu některé činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem.
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti.

TERCIE

Učivo:

Organizace pohybové činnosti.

Prevence a korekce jednostranného zatížení.

Osobní hygiena.

Tělocvičné názvosloví.

Gymnastika-akrobacie, přemet stranou, přeskoky, hrazda.

Rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou.

Úpoly.

Atletika-průpravná cvičení, běh rychlý, vytrvalostní, skok do dálky a výšky.

Sportovní hry-basketbal, volejbal, fotbal, florbal, nohejbal, vybíjená, softbal.

Měření výkonů, posuzování pohybových dovedností, odstranit chyby.

Očekávané výstupy:

- student se samostatně připraví před pohybovou činností
- užívá osvojované názvosloví
- zvládá v souladu s předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře soutěži a rekreačních sportech.

KVARTA

Učivo:

Prevence a korekce jednostranného zatížení, vyrovnávací a relaxační cvičení.

Význam přípravy organismu před cvičením, osobní hygiena.

Škodlivý vliv kouření, drog a alkoholu na zdraví.

Hygiena a bezpečnost při TV, první pomoc.

Gymnastika: akrobacie, přemet stranou, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí, kruhy.

Rytmické a kondiční cvičení s hudbou.

Úpoly-základy sebeobrany.

Atletika-průpravná cvičení, běžecká cvičení, běh rychlý a vytrvalostní, skok do dálky a výšky, vrh koulí.

Kolektivní hry-basketbal, volejbal, fotbal, florbal, nohejbal, vybíjená, softbal.

Ekologické chování při TV a sportu v přírodě, péče o náčiní a vlastní výzbroj a výstroj

Očekávané výstupy:

- student aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem.
- samostatně se připraví před pohybovou činností
- odmítá drogy a jiné škodliviny
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře a soutěžích
- posoudí provedení pohybové činnosti a označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
- zpracuje naměřená data
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka a organizátora

6 Hodnocení žáků

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků (v souladu s § 4 školského zákona)

6.1 *Zásady průběžného hodnocení a hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení*

a) Učitel přihlíží při průběžné i celkové klasifikaci ke stanoveným cílům vzdělávání a k vzdělávacím a osobnostním předpokladům každého žáka. Zohledňuje vzdělávací potřeby každého jednotlivce */v souladu s vyhláškou MŠMT č.73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a žáků mimořádně nadaných – Pravidla hodnocení a klasifikace žáků a žáků se specifickými poruchami učení v jednotlivých předmětech/*, dbá důsledně na dodržování vzájemné úcty, respektu a důstojnosti všech účastníků vzdělávání */v souladu se zásadami a cíli vzdělávání dle §2 výše citovaného zákona/*. Výsledky vzdělávání žáků a žáků v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech se klasifikují stupni prospěchu dle vyhlášky č.13/2005 o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři.

b) Podklady pro hodnocení žáků se opírají o soustavné sledování výkonů žáků, jejich přípravy na vyučování, aktivitu během výchovně vzdělávacího procesu a písemné i ústní zkoušení.

c) Hodnocení musí být jednoznačné, žákům srozumitelné, musí být věcné, tedy vztahující se k danému výkonu či chování žáka. Nelze směšovat hodnocení vědomostí s hodnocením chování. Celkové hodnocení musí být všestranné, tj. v oblasti výsledků vzdělávání přihlížet ke všem vědomostem, dovednostem a schopnostem žáka, které za hodnocené období projevil, a v oblasti chování přihlížet ke všem jeho projevům za hodnocené období.

d) Žák musí být z vyučovacího předmětu vyzkoušen ústně, písemně nebo prakticky alespoň dvakrát za každé klasifikační období, z toho jedenkrát ústně. Ve vyučovacích předmětech s dotací tří a více hodin týdně minimálně čtyřikrát, z toho alespoň jednou ústně. Přihlíží se též k samostatným pracím žáka, jsou-li součástí vyučovacího předmětu.

e) Při ústním zkoušení oznamuje vyučující žákovi hodnocení okamžitě, při písemném zkoušení v nejbližším možném termínu, nejpozději však do 14 dnů.

f) Zákonné zástupce žáka o prospěchu a chování informují:

- učitelé jednotlivých předmětů a třídní učitel dle pokynů ředitele školy (informační odpoledne, třídní schůzky apod.),
- třídní učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají,
- třídní učitel v případě mimořádného zhoršení prospěchu a chování.

g) Evidenci klasifikace vede vyučující v programu Bakaláři. Písemné práce archivuje vyučující po dobu celého školního roku.

h) Na konci 1. pololetí vydává škola žákovi výpis vysvědčení, na konci školního roku vysvědčení. V posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů.

6.2 Kritéria stupňů prospěchu

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se hodnotí v průběžné i v závěrečné klasifikaci stupni prospěchu: **1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný.**

Při klasifikaci se sleduje zejména:

ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů; kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální činnosti; schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí; kvalitu myšlení, především jeho logiku, samostatnost a tvořivost; aktivitu v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim; přesnost, výstižnost a odbornou i jazykovou správnost ústního a písemného projevu kvalitu výsledků činností; osvojení účinných metod samostatného studia; obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel; stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu; vztah žáka k činnostem a zájem o ně; estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice; v tělesné výchově, s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka, všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.

6.3 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá učebními osnovami požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově

vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti pro řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá učebními osnovami požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní i písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledku činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Žák je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Požadované intelektuální a motorické činnosti nevykonává vždy přesně. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Osvojené poznatky a dovednosti aplikuje při řešení teoretických úkolů s chybami. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevu a zákonitosti podle podnětu učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, není vždy tvořivé. Ústní a písemný projev není vždy správný, přesný a výstižný, grafický projev je méně estetický. Častější nedostatky se projevují v kvalitě výsledku jeho činnosti. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevu je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení je zpravidla málo tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má zpravidla vážné

nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Výsledky jeho činnosti nejsou kvalitní, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevu a zákonitosti nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledku jeho činnosti a grafický projev jsou na nízké úrovni. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

6.4 Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

(např. výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova, občanská výchova apod.)

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně, podle požadavků školního vzdělávacího programu je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, ekologii, tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus, tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků školního vzdělávacího programu. Žák

tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku, ekologii a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku, ekologii a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák přistupuje k činnostem bez zájmu, je málo samostatný i málo pohotový. Jeho projev je velmi málo působivý s mnoha chybami. Jeho vědomosti jsou neúplné a stejně jako dovednosti mají značné mezery. Při aplikaci vědomostí a při uplatňování dovedností potřebuje soustavnou pomoc učitele. O umění, estetiku, ekologii a tělesnou kulturu má občasný a většinou jen pasivní zájem. Svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost rozvíjí pouze sporadicky.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Učitel může dílčí zkoušky hodnotit i jinými způsoby (body, slovně apod.). Stanoví však pravidla pro jejich transformaci do základních stupňů.

6.5 Chování žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje ustanovení školního řádu. Ojediněle se může dopustit méně závažných přestupků proti ustanovení školního řádu.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v podstatě v souladu s ustanoveními školního řádu. Dopustí se ale závažnějšího přestupku nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků proti ustanovením školního řádu. Je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti školnímu řádu nebo se opakovaně dopouští závažnějších přestupků proti zásadám školního řádu.

Stupeň hodnocení chování není výchovným opatřením. Současně s klasifikací nižším stupněm z chování může být uloženo výchovné opatření. Toto výchovné opatření může také předcházet vlastní klasifikaci již v průběhu školního roku.

6.6 Celkové hodnocení žáka na vysvědčení:

Celkové hodnocení žáka se vyjadřuje stupni

Prospěl(a) s vyznamenáním

Žák prospěl s vyznamenáním, není-li klasifikace v žádném povinném předmětu horší než stupeň 2 - chvalitebný a průměrný prospěch z povinných předmětů není horší než 1,50 a chování je hodnoceno jako velmi dobré.

Prospěl(a)

Žák prospěl, není-li klasifikace v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 - nedostatečný.

Neprospěl(a)

Žák neprospěl, je-li klasifikace v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 - nedostatečný.

b) Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí příslušného ročníku prospěl ze všech povinných a volitelných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem

c) Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné žáka hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. Do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník. Není-li žák hodnocen ani v tomto termínu, neprospěl.

- d) V řádném termínu je hodnocen žák, u něhož má vyučující dostatečné podklady pro klasifikaci. Zamešká-li student v klasifikačním období více než 20 % vyučovacích hodin, může být neklasifikován.
- e) Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a který na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti; žák, který plní povinnou školní docházku, v těchto případech opakuje ročník vždy.
- f) Žák gymnázia, který neprospěl nejvýše ze dvou povinných předmětů, koná opravné zkoušky.
- h) Opravná zkouška se koná do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jeden den skládat jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k ní nedostaví, neprospěl.
- i) Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku, přerušit vzdělávání, a to na dobu nejvýše dvou let. Po dobu přerušení vzdělávání žák není žákem této školy. Po uplynutí doby přerušení vzdělávání pokračuje žák v tom ročníku, ve kterém bylo vzdělávání přerušeno, popřípadě se souhlasem ředitele školy ve vyšším ročníku, prokáže-li odpovídající znalosti. Ředitel školy na základě žádosti ukončí přerušení vzdělávání i před uplynutím doby přerušení, nebrání-li tomu závažné důvody.

Výchovná opatření

- a) Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření.

Pochvaly uděluje ředitel školy nebo třídní učitel.

Pochvala ředitele školy se uděluje za: mimořádný projev lidskosti; mimořádný projev občanské nebo školní iniciativy; mimořádně záslužný nebo statečný čin; dlouhodobou úspěšnou práci; vynikající reprezentaci školy. Udělení pochvaly musí ředitel předem projednat v pedagogické radě.

Pochvala třídního učitele se uděluje za výrazný projev školní iniciativy; déle trvající úspěšnou práci; reprezentaci školy; práci pro třídní kolektiv. Udělení pochvaly musí třídní učitel nejprve projednat s ředitelem školy.

Ředitel školy i třídní učitel mohou udělovat i jiná ocenění (diplom, pochvalný list, věcný dar apod.).

Kázeňská opatření ukládá ředitel školy nebo třídní učitel.

Kázeňskými opatřeními jsou napomenutí, důtky, podmíněčné vyloučení ze studia a vyloučení ze studia. Jsou udělována za porušení povinností uložených školským zákonem nebo školním řádem.

Napomenutí třídního učitele se ukládá za drobné, méně závažné a neopakující se porušení povinností.

Důtka třídního učitele se ukládá za závažnější, případně opakující se porušení povinností. Uložení důtky oznámí třídní učitel neprodleně řediteli školy.

Důtka ředitele školy se ukládá za vážné, případně i opakované porušení povinností. Uložení důtky musí ředitel nejprve projednat v pedagogické radě.

Pravidla pro uložení podmínečného vyloučení nebo vyloučení žáka ze studia stanovuje školský zákon.

b) Třídní učitel zajišťuje, aby veškerá výchovná opatření a jejich důvody byly neprodleně a prokazatelně oznámeny zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci nezletilého žáka.

c) Třídní učitel zajišťuje, aby veškerá výchovná opatření byla zaznamenána v dokumentaci školy. V nižším gymnáziu se udělení pochvaly zaznamenává na vysvědčení za pololetí, v němž byla udělena.

6.7 Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

a) Komisionální zkoušku koná žák v souladu s §6 odst. 1) vyhlášky č. 13/2004 o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři v těchto případech:

- koná-li opravné zkoušky
- požádá-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka o jeho komisionální přezkoušení z důvodu pochybností o správnosti hodnocení.

b) Ředitel školy nařídí komisionální přezkoušení žáka, jestliže zjistí, že vyučující porušil pravidla hodnocení. Termín komisionální přezkoušení stanoví ředitel školy bez zbytečného odkladu.

c) Má-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka a žáka. Komisionální přezkoušení se

koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti. Protokol o komisionální zkoušce je součástí osobní dokumentace žáka.

d) V případě pochybností o správnosti hodnocení žáka může být žáka v příslušném pololetí z daného předmětu komisionálně zkoušen pouze jednou. Komisionální zkoušku může žák konat v jednom dni nejvýše jednu.

e) Komise pro komisionální zkoušky je nejméně tříčlenná. Jejím předsedou je ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel vyučující žáka danému předmětu a přisedící, který má odbornou kvalifikaci pro výuku téhož nebo příbuzného předmětu. Členy komise jmenuje ředitel školy. Výsledek zkoušky vyhlásí předseda veřejně v den konání zkoušky.

6.8 Průběh a způsob hodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu

Podle § 18 výše citovaného školského zákona a v souladu s §5 vyhlášky č.13/2004 o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři může zákonný zástupce nebo zletilý žák požádat o vzdělávání dle individuálního vzdělávacího plánu. Ve své žádosti uvede důvody a doloží je. V něm bude žákovi určena zvláštní organizace výuky a délka vzdělávání při zachování obsahu a rozsahu vzdělávání stanoveného učebním plánem školy. Individuální vzdělávací plán, podepsaný ředitelem školy, žákem a zákonným zástupcem se stává součástí osobní dokumentace žáka. Způsob hodnocení žáka je součástí individuálního učebního plánu a vychází z konkrétní situace žáka.